

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фестиваль

«Молода Галичина» скликає співаків з усього світу

СТОР. 8

Доля

Пацан сказав — Пацан зробив

СТОР. 9

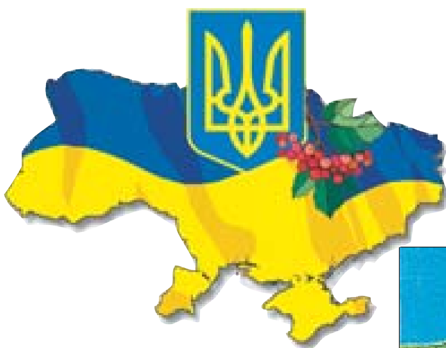
Іспити

«Це ж як потрібно хотіти навчатися, щоб у такій черзі вистояти»

СТОР. 12

№ 130 (4880) П'ЯТНИЦЯ, 16 ЛИПНЯ 2010 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

До 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет України

У колажі використано знімок: 16 липня 1990 р. — мітинг біля Верховної Ради України під час прийняття Декларації про державний суверенітет України.

Фото з архіву Укрінформу.

«Зважаючи на волю українського народу та його одвічне прагнення до незалежності...»

Саме 16 липня 1990 року Верховна Рада першого скликання проголосила «державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах».

А на початку вечірнього засідання головуючий Іван Плющ від імені Президії Верховної Ради запропонував парламентаріям підтримати такий проект постанови: «Зважаючи на волю українського народу та його одвічне прагнення до незалежності, підтверджуючи історичну вагомість прийняття Декларації про суверенітет України 16 липня 1990 року, Верховна Рада постановляє: вважати день 16 липня днем проголошення незалежності України і щорічно відзначати його як державне загальнонародне свято України». За цю постанову проголосували 339 народних депутатів, тож є всі підстави вважати, що, відзначаючи 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет, ми відзначаємо й 20-ту річницю проголошення незалежності України. СТОР. 10

Урочисте засідання

Сьогодні відбудеться урочисте засідання Верховної Ради України з нагоди 20-ї річниці ухвалення Декларації про державний суверенітет України.

До участі в урочистостях запрошені народні депутати України першого та наступних скликань, Прем'єр-міністр України Микола Азаров, члени уряду, голова Конституційного Суду Анатолій Головін, голова Верховного Суду Василь Онопенко, голова Вищого Адміністративного суду Олександр Пасенюк, представники духовенства та дипломатичного корпусу.

Заплановано виступи Голови Верховної Ради Володимира Литвина, першого Президента України Леоніда Кравчука, Голови Верховної Ради другого та п'ятого скликань Олександра Мороза, народних депутатів.

Прес-служба Верховної Ради України.

У НОМЕР

Володимир ЛИТВИН: «Конституційні повноваження парламенту не повинні урізатися»

Верховна Рада України під час шостої сесії продемонструвала дивовижну ефективність, розглянувши 880 питань, більше тисячі законопроектів, наголосив глава парламенту Володимир Литвин на вчорашній підсумковій прес-конференції. Серед визначальних проектів законів, які ухвалив парламент упродовж сесії, глава парламенту відзначив насамперед нову редакцію закону про місцеві вибори, Бюджетний кодекс, про судоустрій та інші.

І важливо, наголосив В. Литвин, що в останні дні сесії, коли довелося приймати непрості рішення, депутатам вдалося знайти цивілізований вихід із ситуації, яка склалася, зокрема, щодо проекту Податкового кодексу, який запропоновано, відповідно до рішення Верховної Ради, винести на широке всенародне обговорення. «Ніхто не створить документ, який сподобається всім, — зауважив глава парламенту. — Призначення Податкового кодексу полягає в тому, щоб створювати такі умови, щоб люди, підприємства, установи і організації були зацікавлені працювати чесно і відкрито, працювати і заробляти багато, щоб податкова система стимулювала до роботи». СТОР. 2

Я ВАМ ПИШУ...

Якщо збережемо рідну мову — збережемо країну

На мою думку, Декларація про суверенітет України була єдино можливим, довгоочікуваним і вкрай необхідним кроком — фактично першопоштовхом для визначення мети й шляху нашої нації. Тож оцінка в цілому позитивна.

Згадую те піднесення, сплеск надій, майже ейфорію, котрі охопили людей. І хоча дехто нарікав на економічний занепад після розпаду Союзу, я вважаю, що причина їх не в зміні державності, а в зміні соціально-економічного ладу. Адже важливо: чи самі правимо, чи хтось нами! Люди повірили, що самі господарювати-муть у власній домівці... І хоча половина сподівань не виправдалася, здобутків було чимало.

Наше завдання нині — не змінювати курсу. Економіку можна повернути й відновити. А от без мови нема етносу, народу і нації, а без нації (найвищого ступеню самоорганізації етносу) немає держави. Мова — наріжний камінь самоусвідомлення нації. Якщо ми зараз здамося, то невдовзі про Україну ані в політичному, ані навіть у демографічному аспекті вже не йтиметься.

Олександр КРАСНОЩОК.

Київ.

КОРОТКО

■ На Прикарпатті засудили керівника фірми, який привласнив 80 тис. грн., виділених на ліквідацію наслідків повені.

■ Заборгованість із зарплати на Чернігівщині становить 35 млн. грн.

■ Цьогоріч практично всі університети Києва підняли мінімальну планку зовнішнього незалежного оцінювання.

■ У Генічеському районі Херсонщини від укусу отруйного павука каракурта постраждав 12-річний хлопчик.

■ У Севастополі затримано охоронця одного із супермаркетів міста під час спроби збути чотири кілограми ртуті.

■ Від отруєння неїстівними грибами в Україні вже померло 11 осіб.

За повідомленнями Укрінформу.

Тарифи на тепло й гарячу воду зростуть на 20—25 відсотків

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Держрезерв розкрадено?

На зустрічі з черкаськими журналістами народний депутат України, **перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Володимир Олійник** повідомив про свій намір домагатися розгляду в парламенті його постанови щодо створення спеціальної депутатської комісії з розслідування зловживань у Держрезерві України.

— Держрезерву сьогодні немає, — заявив парламентарій. — Його розграбовано на мільйони гривень. Ось лише кілька прикладів. Одне із смілянських підприємств придбало в державному резерві шини для автомобілів на суму 1 мільйон 700 тисяч гривень. У 2004 році вартість закладки цих «державних» шин становила понад 8 мільйонів! Отже, понад 6 мільйонів гривень ділки поклали собі до кишені. Те ж саме з продажем пального. Одну партію «солярки» Держрезерв закупив за 35 мільйонів, а продав якомусь ТОВ за 10 мільйонів гривень...

Володимир Олійник навів інші факти розкрадання державного резерву й висловив сподівання, що його постанову підтримають колеги-депутати. «Не чисті на руку посадовці повинні відповісти перед законом», — наголосив депутат, правник за фахом.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

У НОМЕР

У Харкові зберуться керівники обласних і районних рад

Сьогодні в Харкові пройде з'їзд Української асоціації місцевої та регіональної влади. У першій половині дня відбудеться пленарне засідання, у другій — делегати поспілкуються одне з одним, обговорять насущні проблеми, зустрінуться з представниками ЗМІ. Очікується, що до Харкова приїде віце-прем'єр-міністр України, голова Української асоціації місцевої та регіональної влади Віктор Тихонов, а також з'їдуться всі керівники обласних і районних рад України. Очевидно, що керівники місцевого самоврядування обговорять проблемні питання, пов'язані з майбутніми виборами в місцеві органи влади, а також з неминучими реформами в місцевому самоврядуванні й комунальній сфері великих і малих міст України.

Напередодні учасники з'їзду побували на ДП «Харківський авіазавод», ознайомилися з роботою КП «Міська молочна фабрика дитячого харчування», відвідали стадіон «Металіст». Докладніше про роботу з'їзду — у завтрашньому номері «Голосу України».

Микола КОСИЙ.

Харків.

Володимир ЛИТВИН: «Конституційні повноваження парламенту не повинні урізатися»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Кожен має займатися своєю справою

Коментуючи проект закону про всеукраїнський референдум, який не вдалося ухвалити на цій сесії, В. Литвин висловив думку, що прийняти закон про референдум треба: «Однозначно стверджую — такий закон приймати треба, бо це фактично конституційна норма, а наша Конституція значною мірою не працює через те, що не прийнято низку конституційних законів. Це пряма норма демократії. Разом із тим потрібна серйозна дискусія і діалог стосовно цього закону». При цьому В. Литвин нагадав, що депутати вже вдруге повертаються до закону про референдум, але за часів президентства В. Ющенка не вистачило потенціалу подолати вето глави держави щодо цього закону. Нинішній законопроект, вважає глава парламенту, багато в чому є повторенням попереднього законопроекту. В. Литвин спрогнозував, що восени парламент повернеться до розгляду проекту закону про всеукраїнський референдум, врахувавши роз'яснення Конституційного Суду до цього законопроекту та зауваження депутатів.

Глава парламенту запропонував створити спеціальну робочу групу за участю фахівців-експертів та мінімум представників влади, щоб опрацювати цілісний проект змін до Конституції, зокрема, у частині організації влади на місцях, чіткого розмежування повноважень на рівні Президент — Кабінет Міністрів. «Ми маємо врешті-решт завершити конституційний процес», — вважає Голова Верховної Ради. Водночас дискусія довкола законопроекту про всеукраїнський референдум, за словами В. Литвина, є свідченням того, що «діалог і компроміс присутні у Верховній Раді». «Я робив і роблю все, щоб не обмежувалися повноваження вищого представницького органу влади, — сказав В. Литвин. — Конституційні повноваження Верховної Ради не повинні урізатися. В умовах економічної кризи завжди з'являється тенденція до централізації влади, особливо з урахуванням того, що український парламент не користується високою популярністю й довірою. Але разом із тим кожен повинен займатися виключно своєю справою».

Вибори, які ніколи не закінчуються...

Резонансним назвав Голова Верховної Ради і схвалений парламентом закон про місцеві вибори у новій редакції. В. Литвин відзначив, що він залишається прихильником мажоритарної виборчої системи. Однак розуміє, що сьогодні немає потенціалу для повернення до неї. Тому, на його думку, треба діяти поступово, крок за кроком, щоб повернутися до мажоритарної системи.

Відповідаючи на запитання, чому коаліція відмовилася у новому виборчому законі від норми про самовисування на виборах міських голів, В. Литвин нагадав, що під час другого читання депутат Валерій Баранов вніс пропозицію про самовисування, але її підтримали лише представники Блоку Литвина. Опозиція також не голосувала, хоча тепер багато хто критикує, що на місцевих виборах скасували право самовисування. На думку глави парламенту, претенденти на посаду міських голів зацікавлені у самовисуванні, бо партії нині не користуються високим авторитетом у суспільстві. А як свідчить практика, деякі голови міст змінили уже по декілька партій. Водночас В. Литвин застеріг від того, щоб уже під час виборчої кампанії вносилися чергові зміни до виборчого закону під чергові політичні домовленості.

Влада має працювати в правовій площині

Звернення 252 народних депутатів до Конституційного Суду стосовно конституційності закону №222 (щодо політичної реформи 2004 року) Голова Верховної Ради назвав правильним. «Бо це правовий шлях», — сказав він. Однак перспективу розгляду цього питання коментувати не став, але нагадав, як вносили зміни до Конституції у 2004 році: «Уже треба виносити їх на голосування, а там ще виписуються пропозиції і перехідні положення». Тож, з точки зору процедури, вважає В. Литвин, є предмет для розгляду Конституційного Суду. При цьому він зауважив, що наміри скасувати політреформу були ще після президентських виборів 2005 року, але внаслідок конфлікту всередині помаранчевої команди цю ідею поховали. «Нам треба зараз у цьому питанні внести спокій і ясність, — вважає В. Литвин. — Минуло 14 років з моменту прийняття Конституції, є ряд питань, які потребують конституційного унормування. Головне — вся влада має працювати в правовій площині». Він також повідомив, що серед 252 депутатів, які звернулися до Конституційного Суду, є і представники фракцій КПУ та Блоку Литвина (хоча вони не голосували за ухвалення закону про всеукраїнський референдум, яким передбачається надати право ухвалювати на референдумі конституційні зміни та зміни до чинних законів).

Чому кусаються ціни

Рішення про зростання цін на газ і комунальні послуги, наголосив В. Литвин, лежить виключно в компетенції уряду, а не Верховної Ради. За його словами, підвищення буде стосуватися максимум 20% людей, статус яких можна визначити як середній і вище середнього, а 80% людей отримають дотації від держави. Глава парламенту зауважив, що зростання цін на газ було однією з вимог Міжнародного валютного фонду, який наполягає на тому, щоб НАК «Нафтогаз України», який продає газ населенню, був самодостатньою структурою. Така ж позиція і європейського співтовариства, це також випливає і з ухваленого парламентом закону про ринок газу. «При цьому треба ще добитися, щоб і зарплати були відповідно підвищені, — підкреслив В. Литвин. — Але якщо не буде співпраці з МВФ, то не буде взаємин ані з Європейським Союзом, ані з іншими фінансовими установами».

Кадрові зміни неминучі

Голова Верховної Ради прогнозує подальші кадрові зміни у владі. На його переконання, треба відійти від квотного принципу формування уряду: «Бо уряд має працювати як одна команда. В Кабінеті Міністрів мають працювати професіонали, люди авторитетні у своїй сфері, відповідальні, щоб не виникало сумнівів у їхніх професійних чеснотах». Окрім того, у складі уряду, вважає В. Литвин, має працювати не більше 20 чоловік. Це підтверджує і наука, і практика. «Інакше починають писати один одному доручення, і все топиться у паперовій каруселі», — зауважив він і нагадав, що до конституційних змін 2004 року в Кабінеті Міністрів було чотири віце-прем'єри, а в міністерствах — не більше чотирьох заступників міністрів. Тоді як після політичної реформи кількість керівного складу зросла щонайменше вдвічі. «Тому не виключаю подальші зміни у владі, — сказав В. Литвин. — Непопулярні рішення позначатимуться на носіях цих рішень. Разом із тим усе відбуватиметься спокійно, стало, прогнозовано й без ривків».

Спокій може тільки снитися

Прогноз Голови Верховної Ради на наступну сесію — новий політичний сезон буде надзвичайно складним. В. Литвин вважає, що навіть питання виборчої кампанії відійдуть на другий план, оскільки доведеться приймати дуже багато складних і відповідальних рішень. За його словами, сьогодні у Верховній Раді зареєстровано 1250 проектів законів і постанов, із них більше 400 уже підготовлені до розгляду в першому або другому читаннях. Тож працювати вже є над чим. Серед основних завдань — Податковий кодекс, держбюджет на наступний рік та інші закони, спрямовані на реформування країни.

Юліана ШЕВЧУК.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Посилити місцеву демократію

відповідно до принципів Європейської хартії — радять закордонні експерти

Комітет Верховної Ради з питань державного будівництва та місцевого самоврядування визначено ключовим партнером нової Програми Ради Європи «Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні». Про це на вчорашньому експертному робочому засіданні «Перспективи реформування адміністративно-територіального устрою в Україні» заявив народний депутат Василь Демчишен. Захід організовано профільним парламентським комітетом у співробітництві з Програмою Ради Європи «Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні» та проектом Міжнародного фонду «Відродження».

На жаль, нині, за словами парламентарія, існує багато проблем щодо впровадження положень Європейської хартії місцевого самоврядування. Народний обранець підкреслив, що організація реформ місцевого самоврядування проголошена одним із пріоритетів діяльності Президента України Віктора Януковича. Отже, основні завдання РЄ збігаються з пріоритетними напрямами подальшої організації реформ місцевого самоврядування в нашій країні. Це розвиток національного законодавства з питань реформування місцевого самоврядування, оптимізація системи адміністративно-територіального устрою, розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами державної влади відповідно до принципів Європейської хартії, реформування системи бюджетних відносин, посилення фінансової автономії органів місцевого самоврядування тощо.

Василь Демчишен нагадав, що 14 квітня цього року на засіданні комітету було детально обговорено з представником Генерального секретаря Ради Європи з координації програм співробітництва в Україні Аке Петерсоном та керівником Програми РЄ «»Посилення місцевої демократії та підтримка реформ місцевого самоврядування в Україні» В'ячеславом Толкованим пріоритети і детальні напрями подальшого співробітництва. Експерти РЄ взяли участь у діяльності групи з підготовки нового Виборчого кодексу, у вдосконаленні національного законодавства з питань проведення виборів до місцевих органів влади. Рекомендації закордонних експертів були враховані під час підготовки закону «Про вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних та міських голів», який ухвалили 10 липня 2010 року.

В'ячеслав Толкованов розповів, що вже підготовлено комплексний аналіз впровадження Європейської хартії місцевого самоврядування, який презентують на засіданні комітету. «Це перший такий аналіз, де чітко йдеться про те, що треба зробити. І цим має зайнятися насамперед Верховна Рада», — наголосив він.

За підсумками експертного засідання напрацьовані пропозиції стосовно подальшої діяльності законодавчого забезпечення адміністративно-територіального устрою, які має розглянути парламентський Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування у вересні.

Сергій МЕЛЬНИК.

На знімку: завідувач секретаріату Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Анжела Малюга, член комітету Василь Демчишен, народний депутат Юлія Ковалевська.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

РЕЗУЛЬТАТИ ПОІМЕННОГО ГОЛОСУВАННЯ

щодо прийняття в цілому Декларації про державний суверенітет України

Прізвище, ініціали	в/о	За
Алтунян Г. О.	370	За
Ананьєв В. І.	354	За
Андріяка О. О	212	За
Аптер Я. М.	246	За
Артеменко М. М.	429	За
Архіпова Г. Г.	406	За
Асєєв Г. С.	440	За
Бабанський Ю. В.	48	За
Бабій Д. В.	434	За
Бадов В. Ф.	92	За
Базілянський Л. Л.	61	За
Байрака М. М.	89	За
Баландюк М. С.	84	За
Бандура А. І.	138	За
Барабаш О. Л.	87	За
Баталов В. Г.	338	За
Батіг М. І.	270	За
Батюшко С. В.	374	За
Бедь В. В.	176	За
Бичков В. В.	401	За
Біденний В. К.	432	За
Білий В. П.	334	За
Білий Л. С.	193	За
Білоблоцький М. П.	421	За
Білоусенко О. Ф.	188	За
Богатирьова Р. В.	127	За
Бойко Б. Ф.	361	За
Бойко В. Л.	320	За
Бойко І. В.	431	За
Бойко І. Г.	192	За
Бойко К. В.	416	За
Бондаренко А. Д.	351	За
Бондаренко В. С.	66	За
Бондарєв В. П.	164	За
Бондарчук А. І.	44	За
Борзих О. І.	53	За
Бортник В. Ф.	411	За
Борщенко І. О.	27	За
Будько В. С.	163	За
Булянда О. О.	137	За
Валеня І. Ю.	372	За
Ванєєв Г. І.	238	За
Васильєв В. І.	129	За
Васильєва Г. І.	208	За
Васін Є. М.	316	За
Виноградський М. П.	282	За
Віцяк П. І.	45	За
Воєвода М. Т.	418	За
Волковецький С. В.	200	За
Воробйов О. К.	194	За
Воробйов О. М.	343	За
Габор І. М.	174	За
Гавриленко М. М.	63	За
Гаврилов А. В.	256	За
Гайовий В. М.	166	За
Гайсинський Ю. О.	373	За
Галас І. І.	171	За
Гальцев П. С.	303	За
Герасименко С. Д.	149	За
Герц І. І.	173	За
Гетьман В. П.	425	За
Глуховський А. Я.	410	За
Гнаткевич Ю. В.	8	За
Головатий С. П.	18	За
Головач В. М.	60	За
Головенко М. Я.	296	За
Головко Ю. П.	96	За
Голубець М. А.	198	За
Гопей І. О.	326	За
Гордієнко А. Л.	379	За
Горинь Б. М.	272	За
Горинь М. М.	260	За
Горін Е. О.	293	За
Горохівський Л. Т.	356	За
Грабін В. В.	344	За
Гринів Є. А.	271	За
Гринів І. О.	276	За
Гринчук І. А.	35	За
Гриньов В. Б.	369	За
Грицай І. Т.	290	За
Гришко М. В.	442	За
Грищенко І. М.	350	За
Гудима О. В.	41	За
Гуменюк М. В.	363	За
Гуренко С. І.	219	За
Гусєв В. І.	113	За
Дашивець Г. А.	152	За
Дем'янов В. В.	189	За
Деркач І. С.	266	За
Дзюба М. Г.	11	За
Дідик М. А.	31	За
Дідоренко Е. О.	49	За
Дмитришин Я. І.	40	За
Дмитрук Л. М.	426	За
Дорогунцов С. І.	299	За
Дорошенко І. К.	109	За
Драч І. Ф.	259	За
Дробінський В. Г.	420	За
Дронь А. А.	449	За
Дубенков Г. О.	33	За
Дубовський А. І.	183	За
Дубров Л. В.	85	За
Дудченко В. І.	307	За
Дума З. Є.	202	За
Дупляк М. С.	159	За
Дурдинець В. В.	230	За
Духов Б. І.	7	За
Ейсмонт В. Ю.	216	За
Євтухов В. І.	94	За
Єліашевич І. В.	167	За
Єльченко Ю. Н.	424	За
Ємельянов О. С.	417	За
Ємець О. І.	21	За
Єршов А. В.	341	За
Єщенко В. М.	217	За
Жук В. В.	436	За
Завадська К. П.	359	За
Загородній Г. Д.	422	За
Задорожний Б. В.	139	За
Заєць І. О.	17	За
Зайко Я. Я.	153	За
Залудяк М. І.	321	За
Захарук Д. В.	205	За
Збітнєв Ю. І.	4	За
Звягільський Ю. Л.	112	За
Зінченко А. Л.	24	За
Іваничук Р. І.	265	За
Ігнатенко В. В.	231	За
Ізмалков В. М.	185	За
Іоффе Ю. Я.	55	За
Істратенко М. В.	86	За
Казак Л. В.	257	За
Казміруk В. Й.	383	За
Калинець І. О.	274	За
Каменчук С. О.	335	За
Капштик І. М.	210	За
Карасик В. М.	384	За
Карпенко В. О.	14	За
Касьяненко А. І.	393	За
Качура Б. В.	382	За
Квасов В. І.	51	За
Кельман Д. І.	172	За
Кисельов А. В.	142	За
Кислий П. С.	15	За
Ківшик П. А.	325	За
Кінах А. К.	284	За
Кіпаріс Ф. С.	317	За
Коваленко М. М.	215	За
Ковінько А. І.	331	За
Козаренко В. І.	54	За
Козярський Б. І.	268	За
Колінець В. В.	355	За
Колісниченко М. П.	252	За
Кондратьєв Я. Ю.	12	За
Корж А. В.	76	За
Коржик В. І.	386	За
Корнєєв А. В.	110	За
Корнієнко Л. Я.	381	За
Коробко М. І.	93	За
Короленко Є. С.	181	За
Косів М. В.	277	За
Костенко Ю. І.	22	За
Костюк О. В.	337	За
Котик Б. Д.	262	За
Коцюба О. П.	16	За
Кравчук Л. М.	39	За
Криволап В. І.	419	За
Крижанівський В. П.	10	За
Кузьменко М. І.	253	За
Курашик В. В.	245	За
Куцай І. Л.	213	За
Куянов В. В.	445	За
Лазаренко П. І.	107	За
Лебедик П. В.	396	За
Леміш В. П.	46	За
Лисенко А. О.	439	За
Лобач В. І.	59	За
Лобенко А. О.	302	За
Лубківський Р. М.	281	За
Лук'яненко Л. Г.	196	За
Ляхов І. А.	67	За
Ляшко В. І.	125	За
Мазур В. Д.	101	За
Макар І. І.	279	За
Макаренко С. М.	134	За
Македонський І. І.	308	За
Макеєнко В. В.	209	За
Марков Б. І.	395	За
Мартиненко В. П.	319	За
Мартинчук В. Й.	214	За
Марченко І. Д.	117	За
Маслюк Г. Є.	115	За
Масол В. А.	450	За
Матвеєв В. Й.	285	За
Матвієнко А. С.	30	За
Мацялко М. В.	360	За
Медведєв В. Г.	99	За
Мельник А. М.	97	За
Мельник Б. П.	314	За
Мельник М. Є.	37	За
Меньшов В. О.	104	За
Мисник П. О.	446	За
Михайлюк В. П.	211	За
Мокін Б. І.	23	За
Мокроусов А. О.	19	За
Мороз О. В.	283	За
Мороз О. О.	224	За
Московка В. М.	365	За
Мостиський А. Б.	42	За
Мотюк М. П.	364	За
Мусієнко І. М.	234	За
Нагулко Т. Д.	407	За
Науменко М. В.	404	За
Негода В. Ф.	95	За
Нечипоренко О. Л.	220	За
Ніколаєнко І. А.	222	За
Носов В. В.	318	За
Омельченко М. Г.	102	За
Осадчук П. І.	207	За
Остроущенко С. В.	298	За
Павленко Ф. О.	228	За
Павліченко В. К.	240	За
Павлов В. О.	77	За
Павлюк С. П.	280	За
Панасюк Ф. Т.	162	За
Панченко В. Є.	225	За
Парасунько М. В.	47	За
Пасічник І. Д.	428	За
Пауль В. Й.	144	За
Передрій Б. І.	328	За
Петренко В. О.	195	За
Петров В. М.	322	За
Печеров А. В.	309	За
Пилипенко В. В.	306	За
Пилипчук В. М.	333	За
Півень М. І.	132	За
Під'яблонський М. І.	136	За
Піскун О. І.	342	За
Плющ І. С.	221	За
Поджаров І. І.	311	За
Подчос Г. С.	32	За
Поличко А. В.	170	За
Поперняк А. Н.	412	За
Попик І. В.	36	За
Попов М. М.	73	За
Попович І. В.	177	За
Поровський М. І.	340	За
Портной В. С.	441	За
Потебенько М. О.	291	За
Правденко С. М.	83	За
Приходько В. А.	447	За
Продан К. К.	106	За
Протасов В. І.	74	За
Пучко О. О.	390	За
Пушик С. Г.	199	За
Пшеничников А. Є.	244	За
Рапій Р. К.	346	За
Ребрик Б. В.	206	За
Рева В. М.	249	За
Ревенко М. М.	437	За
Резнік Б. Я.	301	За
Рибальченко А. А.	305	За
Родигін В. М.	147	За
Романчук В. М.	178	За
Романюк В. С.	415	За
Романюк В. С.	267	За
Руденко В. М.	336	За
Рудик В. Н.	165	За
Рябоконь В. П.	29	За
Рябоконь О. Г.	218	За
Рябченко М. А.	90	За
Саввін О. М.	25	За
Савельєв О. Є.	313	За
Савченко А. П.	286	За
Савчук А. Я.	38	За
Салій І. М.	13	За
Сватков Л. Б.	323	За
Свідерський Ф. Ф.	43	За
Севастьянов В. І.	241	За
Семенець С. В.	443	За
Сербін Ю. С.	348	За
Серебрянников Ю. П.	111	За
Сидоренко М. Я.	151	За
Симоненко В. К.	297	За
Ситник В. П.	329	За
Сівкова Л. М.	123	За
Скальський В. В.	409	За
Скорик Л. П.	1	За
Слєсаренко В. М.	179	За
Сметанін В. І.	80	За
Смирнов Ю. К.	130	За
Снігірьов М. М.	312	За
Соболєв С. В.	184	За
Спис М. М.	250	За
Стадниченко В. Я.	315	За
Степенко В. І.	330	За
Стецьків Т. С.	275	За
Ступніков Ю. І.	236	За
Сугоняко О. А.	154	За
Сухий В. В.	103	За
Сухоруков А. О.	367	За
Табурянський Л. І.	82	За
Танюк Л. С.	3	За
Тарасенко О. Г.	227	За
Тимчук С. А.	405	За
Ткачук А. Ф.	403	За
Толстоухов А. В.	148	За
Толубко В. Б.	287	За
Топалов В. А.	122	За
Тризна В. С.	114	За
Уманець Ю. І.	394	За
Усатенко В. І.	389	За
Фесун Н. А.	413	За
Фоменко Г. П.	65	За
Хананов Е. А.	71	За
Хилюк О. О.	156	За
Хмара С. І.	261	За
Хмельнюк В. Я.	300	За
Ходоровський Г. І.	430	За
Хоменко М. Г.	345	За
Хомич Д. М.	91	За
Хотлубєй Ю. Ю.	135	За
Церт М. П.	69	За
Чародєєв О. В.	116	За
Чепурний А. Г.	380	За
Череп В. І.	349	За
Черненко В. Г.	119	За
Чернявський О. П.	352	За
Чобіт Д. В.	269	За
Чорновіл В. М.	264	За
Чорнокур В. Р.	88	За
Чумак А. С.	399	За
Чураков В. М.	145	За
Чучук М. Є.	197	За
Шаповал В. Н.	427	За
Швайка М. А.	273	За
Шведенко М. М.	72	За
Швець В. Р.	223	За
Шевченко В. П.	186	За
Шевченко О. Т.	357	За
Шевченко О. Є.	5	За
Шершун М. Х.	339	За
Шеховцов О. Д.	128	За
Шинкарук В. М.	289	За
Шишкін В. І.	226	За
Шкарбан М. І.	327	За
Шлемко В. Т.	201	За
Щербина В. О.	375	За
Юхновський І. Р.	263	За
Яворівський В. О.	229	За
Яковишин Л. Г.	444	За
Янушевич С. А.	160	За
Ярчук М. М.	408	За
Ясинський В. В.	140	За
Яхєєва Т. М.	438	За
Яценко В. М.	157	За

16 липня 1990 р. — прийняття Декларації про державний суверенітет у Верховній Раді України.

Фото ЦДКФФА ім. Пшеничного.

18 липня головуючий Іван Плющ повідомив, що до секретаріату надійшли письмові звернення 19 народних депутатів (Ореста Влоха, Лева Крупи, Василя Крючкова, Євгена Мармазова, Володимира Марченка, Володимира Новікова, Дмитра Павличка, Любомира Пирога, Павла Пулінця, Віталія Сальніченка, Володимира Стуса, Віктора Тихонова, Василя Червонія, Миколи Шульги, Володимира Філенка, Віталія Хижняка, Анатолія Ягоферова, Володимира Яцуби та Олександра Остапенка) з проханням зарахувати їхні голоси «за» ухвалення Декларації, оскільки вони з поважних причин (відсутність карток для голосування, перебування в лікарні тощо) не змогли взяти участь у голосуванні. Причому, що стосується М. Шульги, то він, як голова комісії, був доповідачем із цього питання та 18 годин перебував на парламентській трибуні, тож не мав можливості проголосувати. А на той час тиснути на кнопку сусіда ще не було прийнято.

Однак Сергій Головатий зауважив, що «історичний момент на те й історичний, щоб ті, хто не подбав про свої картки чи був відсутній, не брали участі в тій історичній миті». А крім того, зазначив він, якщо «ми дозволимо собі виправити результати голосування, то цим ми дозволяємо надалі кожного разу змінювати результати голосування». Таким чином у задоволенні заяв народним депутатам було відмовлено, але їхню позицію було зафіксовано для історії.

До 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет України

Наріжний камінь

Фото Василя АРТЮШЕНКА.

16 липня 1990 р. — Декларацію про державний суверенітет ухвалено! Іван Плющ біля Верховної Ради України.

Парламент оновився на 90 відсотків

Перед тим, як висловити своє бачення, свою позицію щодо 20-річчя прийняття Декларації про суверенітет України на першій сесії Верховної Ради Української РСР 12-го скликання 16 липня 1990 року (з часом це скликання перейменоване в перше) під моїм головуванням, на мою думку, треба коротко згадати про політичне, економічне та соціальне становище, яке було в той час в Україні, про склад обраних депутатів 4 березня 1990 року (участь у виборах взяли понад 31 мільйон (85 відсотків) виборців).

Особливість тих виборів полягала в тому, що вони вперше проходили на основі нових демократичних законів, за широкої гласності, під контролем виборців. Уперше найвищий законодавчий орган держави було сформовано не одностайним голосуванням за кандидатів у депутати, а в умовах альтернативності, гострої передвиборної боротьби, без будь-якого регламентування основного складу кандидатів у депутати. Кандидатів у депутати висували не тільки трудові колективи, громадські організації, збори військовослужбовців у військових частинах, а й колективи навчальних закладів, виборці за місцем проживання. На 450 депутатських мандатів претендували 3840 чоловік. Зареєстровано було 3091 особу, або в середньому по 6—7 претендентів на один мандат.

За місце в українському парламенті змагалися представники майже всіх верств суспільства зі своїми ідеями, програмами. Це були альтернативні вибори. У Верховній Раді були представлені всі регіони республіки пропорційно до кількості в них населення. Її склад оновився майже на 90 відсотків.

Вибори в республіці проходили в умовах складної економічної ситуації: в країні, за статистикою, вироблялось чи не найбільше продукції на душу населення, але купити її в більшості випадків за невелику заробітну плату було неможливо. Траплялись перебої в матеріально-технічному постачанні, в роботі транспорту, в окремих регіонах загострювались міжнаціональні відносини. Перебудовчі процеси, що відбувалися в той час, не принесли відчутного поліпшення життя людей. Негативні процеси в економіці посилювались. Не обґрунтована ні в економічному, ні в соціальному плані підпорядкованість інтересів республіки загальносоюзним потребам призвела до того, що в Україні десятки років виробництво розвивалось заради виробництва. Майже третину обсягів промислової продукції становили проміжні, паливно-сировинні продукти.

Складною на той час була й політична ситуація в Радянському Союзі. В окремих республіках виникали конфлікти на національній основі, республіки Прибалтійського регіону оголосили про державний суверенітет. Дійшло до того, що керівництво СРСР з метою припинення цих процесів застосувало в окремих районах військовий контингент, в результаті чого були людські жертви.

Саме в таких умовах була сформована на демократичних засадах Верховна Рада України першого скликання. На неї народ України покладав великі надії, пов'язані з демократизацією суспільного життя, зміцненням суверенітету нашої республіки, проведенням радикальної економічної реформи і підвищенням на цій основі добробуту людей. Треба зазначити, що порядок денний першої сесії Верховної Ради України першого скликання формувався секретаріатом (створеним із народних депутатів) в умовах широкої дискусії, з врахуванням різних пропозицій як політичних сил, так і окремих депутатів. Декларацію про державний суверенітет Української РСР пропонувалось розглянути п'ятим пунктом, щоб цей документ став основою для розробки і прийняття законодавчих актів Верховною Радою України першого скликання, але це питання було затверджене депутатами 15 пунктом (373 — «за»; 15 — «проти») 17 травня 1990 року. Після тривалої дискусії щодо розгляду питань порядку денного 23 травня 1990 року питання про суверенітет було уже перезатверджене 10 пунктом.

Надзвичайно гострі дискусії почалися під час розгляду та затвердження кожної статті Тимчасового регламенту засідання Верховної Ради Української РСР дванадцятого (першого) скликання, який був прийнятий 22 травня 1990 року.

Відповідно до цього регламенту (стаття 21) народні депутати УРСР мали право об'єднуватися в групи за територіальними чи іншими ознаками і вже станом на 4 червня 1990 року (день обрання Голови Верховної Ради Української РСР Володимира Івашка) у секретаріаті сесії було зареєстровано 41 депутатську групу — 26 — «за територіальним принципом» та 15 — за іншим принципом, а саме: група аграрників; група «За радикальне оздоровлення економіки»; група «Злагода»; група «Чорнобиль»; група «Відродження»; група «Вільні демократи»; група «Відновити Вітчизну»; група «З проблем екології»; група «З проблем молоді»; група «За консолідацію»; група «За право людини»; група «Здоров'я»; група «Незалежність»; група «За освіту»; група «За конструктивність». Станом на 14 червня їх кількість збільшилась до 18, оскільки ще утворились група «Гласність», група «Захист прав інтересів ветеранів, пенсіонерів, інвалідів та воїнів-інтернаціоналістів» та група «Демократична платформа КПУ» (пізніше названа в народі як група 239).

Значна кількість депутатських груп за іншими (різними) принципами свідчила про прагнення народних депутатів здійснити істотні зміни в усіх сферах діяльності суспільства, поліпшити рівень життя громадян України. Незважаючи на те, що у складі народних депутатів 12(1) скликання вищого законодавчого органу було 373 члени Комуністичної партії (85 відсотків), суттєво вплинути на прийняття рішень з позиції цієї політичної сили вони не могли.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Іван Степанович Плющ народився 11 вересня 1941 року в селі Борзна Чернігівської області. Чотири рази обирався народним депутатом, двічі очолював Верховну Раду України. У липні 1990 року був Першим заступником Голови Верховної Ради, тож Декларація про державний суверенітет України ухвалювалася саме під його головуванням.

Що таке «державний суверенітет», кожен розумів по-своєму

Вже 6 червня 1990 року від «демократичного блоку» народних депутатів (хоч він ще й не був створений) зробив заяву народний депутат Яків Зайко, в якій, зокрема, підкреслювалось, «що в умовах швидкоплинних демократичних перетворень, коли виникли реальні можливості закласти підвалини української держави для добра всіх народів, які населяють Україну, п'ятирічне функціонування такого консервативного парламенту обертатиметься для України справжньою трагедією. Тому найбільш прийнятною є така тактика демократичної меншості Верховної Ради, ми вважаємо, як перехід до конструктивної опозиції, яка буде організаційно оформлена у вигляді Народної Ради».

Через два дні (8 червня 1990 року) народний депутат Ігор Юхновський, виступаючи на сесії, заявив, що блок демократичних сил прагне, щоб нинішній парламент працював якнайефективніше, найбільш організовано, і вважає необхідним утворення парламентської опозиції під назвою «Народна Рада». Він підкреслив, що у програмі Народної Ради є три основні підрозділи: перший — про державний суверенітет; другий — про багатопартійність парламенту; третій — про різні форми власності.

Такий хід подій у парламенті деяких депутатів дратував, викликав невдоволення, що й прозвучало в їх виступах від мікрофонів, проте заслуговує на увагу позиція Голови Верховної Ради УРСР В. Івашка, який на той час вів засідання і сказав, що «ми прийшли з різних політичних дверей до цієї зали. І це реальність. І залізобетонної однодумності, її не буде вже ніколи. І якщо є інакомислення, то воно повинно мати, на мою думку і думку моїх товаришів, заступників Голови Верховної Ради, різні форми».

Необхідно зазначити, що на шпальтах газет та журналів, у виступах народних депутатів на сесії Верховної Ради України, політиків різних рангів широко висвітлювалось таке питання, як «державний суверенітет», але кожний із них розумів його посвоєму. Потрібно віддати належне й В. Івашку, який 12 червня 1990 року брав участь у засіданні Ради Федерації СРСР і на другий день (13 червня 1990 року) поінформував народних депутатів України про розглянуті питання на ньому, підкресливши на початку свого виступу, що «це засідання певним чином стимулює деяке прискорення нашої роботи в такій важливій сфері, як національно-демократичний устрій, прийняття Декларації про державний суверенітет Української РСР». Він розповів про варіанти розробки нового Союзного договору і підтримав підхід до цього питання Голови Верховної Ради Росії Бориса Єльцина: починати треба не з нового Союзного договору, а з міжреспубліканських всеохоплюючих договорів «без будь-яких попередніх економічних чи політичних умов».

Для того, щоб обговорювати питання нової федерації, нового Союзного договору і вносити свої (українські) пропозиції, треба було, наголошував В. Івашко, якнайшвидше сформувати мандат для керівництва Верховної Ради і для інших представників від України, тобто ухвалити Декларацію про державний суверенітет Української РСР. При цьому він повідомив, що за 35 хвилин до початку засідання Ради Федерації Союзу (12 червня 1990 року) Росія прийняла Декларацію про державний суверенітет.

«Україна розглядалася як суверенна держава...»

11 червня 1990 року було утворено постійну комісію Верховної Ради Української РСР — Комісія з питань державного суверенітету міжреспубліканських і міжнаціональних відносин. 25 червня 1990 року Голова Верховної Ради УРСР вніс пропозицію розпочати засідання парламенту з розгляду питання щодо Декларації про державний суверенітет Української РСР, оскільки проект цього документа був розданий майже двадцять днів тому, але ця пропозиція не була підтримана народними депутатами. В цей же день вирішили приступити до обрання Голови Ради Міністрів УРСР.

Початок представлення різних варіантів, проектів Декларації про державний суверенітет Української РСР відбувся на вечірньому засіданні Верховної Ради УРСР 28 червня 1990 року.

Треба підкреслити, що до постійної Комісії з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин надійшло сім варіантів проектів Декларації про державний суверенітет УРСР, які були роздані народним депутатам для ознайомлення та внесення відповідних пропозицій та зауважень. Президія Верховної Ради УРСР рекомендувала народним депутатам розглянути проекти Декларацій у порядку їх надходження до комісії.

Першим надійшов проект, розроблений робочою групою, утвореною з цією метою Президією Верховної Ради УРСР. До її складу були залучені провідні вчені, юристи республіки. Активну участь у розробці історичного документа взяли народні депутати України. За дорученням Голови Верховної Ради Української РСР цей варіант проекту Декларації про державний суверенітет УРСР доповідав народний депутат, голова ради з вивчення продуктивних сил Української РСР Сергій Дорогунцов.

Під час розробки проекту Декларації група виходила з того, що підготовка і прийняття цього документа є об'єктивно необхідним і виключно важливим історичним актом на шляху утвердження державного суверенітету України, її державно-правового статусу. Не повторюючи структури названого проекту документа, хочу назвати лише кілька основних підходів, що лягли в основу його розробки, а саме:

— суб'єктом суверенітету є народ, у ролі офіційного представника якого виступала держава. Державний суверенітет УРСР визначався Декларацією як верховенство, самостійність, повнота і неподільність влади республіки в межах її території та незалежність і рівноправність республіки у зовнішніх зносинах;

— Декларація не тільки проголошувала суверенітет, а й визначала гарантії його забезпечення та здійснення. У сфері політичній — це верховенство влади народу України на своїй території. У сфері економічній — виключне право власності народу України на національне багатство республіки. У сфері культури — виключна власність народу республіки на національні, духовні та історичні цінності. В галузі правовій — принцип пріоритетності верховенства законів республіки;

— Україна розглядалася як суверенна держава у складі союзу з іншими республіками. Нічим і ніколи не обмежений державний суверенітет України виступав як первинна, висхідна основа можливості її добровільного входження у принципово новий союз суверенних держав.

Потім були заслухані інші варіанти проектів Декларації.

28 червня 1990 року був останнім днем головування на сесії В. Івашка, який цього ж дня відбув до Москви для участі в роботі XXVIII з'їзду КПРС. З 29 червня 1990 року мені, як Першому заступнику Голови Верховної Ради Української РСР, довелося головувати на всіх наступних засіданнях сесії до обрання Голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука.

На початку липня загострилась політична ситуація в Україні. Деякі шахтарські колективи звернулись до своїх колег із закликами провести політичний страйк шахтарів 11 липня 1990 р. із зупиненням гірничодобувних робіт. Проведення такого страйку неминуче призвело б до подальшого погіршення і до того складного економічного становища в народному господарстві республіки. Частина народних депутатів вимагала прийняття звернення Верховної Ради до шахтарів, інша — негайно відкликати з Москви керівників держави, а деякі народні обранці — постатейного розгляду проекту Декларації про державний суверенітет республіки.

У виступах окремих народних депутатів висловлювались звинувачення на мою адресу в нібито навмисному затягуванні з прийняттям Декларації. Але ці звинувачення були безпідставними, тож я роз'яснив депутатам, що з такою кількістю зареєстрованих депутатів можна було не зовсім правильно визначитись з важливих питань. Адже 6 липня 1990 року на сесії з різних причин були відсутні 230 депутатів, що становить більше половини від їх чисельності.

Описуючи хід обговорення і прийняття Декларації про державний суверенітет України в хронологічному порядку, доречно згадати про те, що на початок липня з числа комуністів-депутатів (239 чоловік) було створено групу «За Радянську суверенну Україну».

державності

Згадане звернення до шахтарських колективів не було прийняте, але 291 народний депутат (6 липня 1990 року) проголосував за відкликання депутата В. Івашка та всіх інших депутатів, незалежно від того, де вони перебувають.

У відповідь на таке рішення народних депутатів України 9 липня 1990 року народний депутат В. Івашко звернувся до Верховної Ради Української РСР із заявою. У ній він звинувачував дії опозиції і пасивну позицію представників ЦК Комуністичної партії України, що входили до складу народних депутатів (за повернення депутатів з Москви в числі тих, хто проголосував, було 200 членів партії). Далі зазначалось, що він не має у Верховній Раді УРСР надійної опори для здійснення програми економічного, соціального і культурного відродження України і оголошує про свою відставку з посади Голови Верховної Ради УРСР з 9 липня 1990 року. Заяву В. Івашка я довів до відома народних депутатів 11 липня 1990 року на ранковому засіданні Верховної Ради УРСР. Згадавши цю людину, я хотів би кілька добрих слів написати про нього, адже я з ним разом працював, добре знав його. Володимир Антонович Івашко відійшов у вічність 13 листопада 1994 року. Йому було лише 62 роки, похований у Харкові. Він добре знав Україну, любив людей. Незважаючи на високі пости, які він обіймав, завжди залишався скромним, принциповим, чуйним, справжнім патріотом України. Хочу привести лише закінчення його заяви до Верховної Ради УРСР і думаю, що всім, хто читатиме ці спогади, стане зрозумілим, ким він був насправді: «... Запевняю український народ, що нічим перед ним не завинив, дещо встиг зробити, хоча дуже мало, бо доля не дала достатнього часу. Прошу мене вибачити. Хай щастить вам, люди добрі. Володимир Івашко. 09.07.1990 р.». У цих словах звучала його любов до українців, прощання з Україною, з людьми, яких він знав і шанував.

Результати голосування були вражаючі

11 липня 1990 року було розпочато постатейний розгляд проекту Декларації про державний суверенітет України, який тривав три дні. Під кінець робочого дня 13 липня багато депутатів ще вимагали слова, щоб переконати ту чи ту сторону в тому чи іншому питанні. Але в основному думка про те, що приймати Декларацію необхідно, що це — історична необхідність, уже сформувалася.

Часто запитують, з погляду двадцяти років, що минули, яке найяскравіше враження у мене від подій тих днів? Мітинги, внесення національного прапора до сесійної зали, підняття його над куполом Верховної Ради, висунення моєї кандидатури на посаду Голови Верховної Ради чи, може, самовизначення української нації.

Безумовно, найважливішою подією у житті України і кожного свідомого українця в 1990 році було прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України. Цей вікопомний документ народні депутати Верховної Ради Української РСР 12-го скликання — Верховної Ради України 1-го скликання прийняли після дебатів і гарячого обговорення, проте без явно конфронтаційного протистояння різних політичних сил у Верховній Раді.

За ставленням до цього документа депутатів Верховної Ради тоді можна було розділити на дві групи. Одна частина була твердо переконана, що таке рішення на часі, що ми запізнюємось з ним і обов'язково потрібно його приймати. Інша ж частина, хоч і не заперечувала проти цього акта зовнішньо та, може, й внутрішньо його сприймаючи, разом із тим, мала синдром якогось страху перед наслідками ухвалення Декларації.

Більшість боялася: а що потім? Як у подальшому складатимуться обставини, чи не доведеться пізніше відповідати за це рішення перед якимось судом і таке інше? Ці страхи серед частини депутатського корпусу серйозно ускладнювали прийняття рішення.

Ота тінь, ота печать старої системи свідомо чи підсвідомо лежала на кожному в ту пору.

Ми тоді порадились і вирішили, що не можемо виносити таке важливе питання на голосування 15 липня. Не можна було допустити, щоб частина депутатів проголосувала проти, а частина не голосувала. Потрібно було, щоб такий вікопомний документ приймався одноголосно і, як кажуть у народі, «з піснею».

Тому 15 липня ми вирішили ще раз поспілкуватися з депутатами, які вагаються і бояться, але не хочуть у цьому зізнаватися, переконати їх — все це для того, щоб результати майбутнього голосування були вагомішими. В цій роботі ставка робилася в основному на авторитети, тобто на тих людей, які знали питання досконало і до яких прислухалися.

16 липня зранку, до відкриття сесії, знову розпочалися дебати: продовжувати обговорення чи ні. До мене заходили в робочий кабінет не менш як двадцять впливових депутатів і кожен просив дати можливість йому виступити.

Переді мною стояла дилема: відкривати обговорення чи без обговорення одразу голосувати за Декларацію. А я знаю, що інколи, не відкриваючи дебатів, можна досягти більшого, аніж відкривати обговорення ще раз і слухати по десятому разу аргументи, які вже давно відомі й лише дратують протилежні сторони. Пам'ятаю, як перед самим голосуванням народний депутат Вадим Гетьман — на жаль, нині покійний, майбутній президент України Леонід Кравчук прийшли до мене і дуже наполегливо вимагали, щоб їм дали слово. Керуючись тим, що таке бажання було не тільки в них, я відмовив їм і сказав, що вважаю правильним прийняте Президією Верховної Ради рішення — голосувати без обговорення.

Я звертався до депутатів з одним і тим же аргументом: вже нікого ні в чому не переконаємо. Тому, відкривши сесію, я одразу поставив обговорений постатейно проект Декларації на голосування. Кожен з величезним напруженням душі чекав, що ж засвідчать результати голосування.

Результати голосування, що висвітились на табло, були вражаючі. Я думаю, що такого не чекав ніхто: ані ті, хто був переконаний у правильності цього акта, ані ті, що вагалися. Це було просто приголомшливо: «за» — 355; «проти» — 4; утрималися — 0; не голосували — 26.

Пізніше майже кожен хотів потрапити у причет, стати, так би мовити, батьком вікопомного документа, і це підігрівало настрої і в залі парламенту, і навколо нього.

Хочу ще раз наголосити на тому, що у Верховній Раді 12-го — 1-го скликання, незважаючи на те, що вона обиралася за Радянського Союзу, рівень свідомості та відповідальності був надзвичайно високим. Це свідчення громадянської, державницької, суто людської й етичної зрілості тодішніх депутатів.

Я глибоко переконаний, що імена тих, хто започатковував український парламентаризм, проголосував за Декларацію, будуть викарбувані золотими літерами на стіні одного з холів будинку Верховної Ради.

До мене тоді приходило безліч делегацій від різних депутатських груп із проханням вийти на площу, до людей. Спочатку я не дуже погоджувався. Але пізніше прийшло чимало депутатів з «Народної Ради» і заявили, що натовп перед парламентом вимагає. Я, врешті-решт, погодився вийти до цих людей.

Пам'ятаю, як стояв на площі, дивився на них і думав: «Це ж люди, хто ще недавно кричав мені «Ганьба!», а от тепер мене так тепло вітають і кожен з них хоче засвідчити свою відданість Україні і своє бажання зробити все, щоб наша держава стала такою, як ми визначили у Декларації про державний суверенітет».

Маючи досвід роботи з людьми, я знав, що ця ейфорія, на жаль, швидко мине. А щоб зробити Україну такою, якою вона має бути відповідно до записаного у Декларації, потрібна злагода в суспільстві і важка праця впродовж десятиліть.

Треба вірити, що ми на правильному шляху

16 липня 1990 року ми ухвалили документ доленосного значення для України і українців. У преамбулі Декларації зазначено: «Виражаючи волю народу України..., визнаючи необхідність побудови правової держави...». Чи вірив я тоді в ці слова, що вони через рік стануть реальністю, коли ми, хоча й не побудували правової держави, та все-таки проголосили незалежність України? Адже у самій Декларації йдеться і про союзний (підкреслюю: не Союзний, а союзний) договір, про те, що її принципи є основою для його укладання...

Ми так і записали в цьому документі: «Принципи Декларації про суверенітет України використовуються для укладання союзного договору» саме з будь-якими державами, а не лише колишніми республіками, які на той час були міцно утримувані в СРСР.

Ще й досі запитують, у що я більше вірив тоді: у правову незалежну державу, яка має право укладати союзні договори з будь-якою іншою незалежною державою, чи в Союзний договір як основу нового Союзу на кшталт колишнього СРСР?

Мені легко відповідати на це запитання, тому що залишились архівні матеріали. Мій виступ на останній сесії Верховної Ради 11-го скликання у лютому 1990 року був опублікований у десятках газет. Ще тоді я казав: «Слід прийняти державні акти про землю, про власність, місцеве самоврядування, наповнити реальним змістом поняття СУВЕРЕНІТЕТУ і незалежності, тобто будувати свої відносини на взаємовигідних добровільних умовах у ВІЛЬНОМУ СОЮЗІ ДЕРЖАВ». По-перше, у ВІЛЬНОМУ СОЮЗІ, по-друге, ДЕРЖАВ, а не республік.

Треба пам'ятати, що на той час ще існував Радянський Союз. Мій виступ у Верховній Раді прозвучав за п'ять місяців до прийняття у парламенті Декларації про державний суверенітет. Я вірив у Суверенітет України і до прийняття Декларації йшов свідомо. Та й не я один був таким самостійником.

Напередодні 16 липня, під завершення обговорення проекту Декларації, народний депутат Іван Драч запропонував, щоб Україна була без'ядерною і позаблоковою державою.

І на сьогодні до цього рішення Верховної Ради неоднозначне ставлення. Але я гордий з того, що це записано в Декларації про державний суверенітет.

Це не означало, що Україна стане без'ядерною одразу: 1990-го, 1995-го чи 2000 року. Однак я вірив, що свого часу в європейській і світовій спільноті дійдемо до того, що не потрібні будуть ніякі блоки. Я й зараз переконаний, що ми напрацюємо таку модель світової і європейської безпеки, в якій не буде протистояння блоків.

Тоді ми всі сподівалися на досить швидке економічне зростання незалежної України. Вважали, що горизонтальні зв'язки врятують економіку усіх суверенних держав.

Що ж все-таки зашкодило взаємовигідному співробітництву і розвитку країн колишнього Радянського Союзу?

Я завжди казав (і це мій вислів), що «бракоразводный процесс» має бути цивілізованим. Про це я казав і Михайлу Сергійовичу Горбачову, колишньому президенту СРСР. І тепер вважаю: саме тому економіки незалежних держав зазнали занепаду, що ми недооцінили горизонтальні зв'язки, що не було доброї волі у центральної влади, тобто керівництва Союзу, на розподіл власності. Саме через це ми отримали таку велику економічну кризу в державах, які вийшли з цього Союзу.

Необхідно було знайти механізми взаємовигідної співпраці і не допустити економіку до такого розвалу, як тепер. Я в це вірю і сьогодні. Адже економічний союз — це не значить, що є рада міністрів цього союзу. Можуть бути якісь формування, але це мали бути міждержавні органи, а не наддержавні. Проте тоді цього не сталося, тому що ділили за подвійними стандартами — говорили одне, а робили інше. Керівництво СРСР все думало, що як був Союз — так і буде.

Врешті-решт, я хочу підкреслити, що розвалила Союз не Україна. Ми прийняли Декларацію про державний суверенітет 16 липня 1990 року, а Верховна Рада Російської Федерації, як уже зазначалося раніше, схвалила Декларацію про державний суверенітет Росії 12 червня 1990-го. Росія від нас відділилася першою і розпочала «парад суверенітетів».

У контексті загальноєвропейського історичного процесу Декларація про державний суверенітет України стала міцною основою для розробки законів, у тому числі й Конституції України. Треба сказати, що коли її приймали, то відкинули пропозицію послатися у преамбулі на Декларацію про державний суверенітет. І все-таки Декларація стала предтечею Незалежності.

Та чи не втратить Декларація своєї ваги після прийняття нової редакції Конституції України з плином часу? Я думаю, що не втратить.

Ведучи мову про монументальність Основного Закону, нас часто звинувачують ще й у тому, що ми не використали момент і перша Конституція незалежної України підписана не Головою Верховної Ради 1-го скликання.

Я робив це свідомо. Будучи співголовою Конституційної комісії, переконав і другого співголову — Леоніда Кравчука: якщо ми приймемо Конституцію цією Верховною Радою, то нам завжди закидатимуть, що Конституцію прийняла Верховна Рада, обрана ще за часів Союзу.

Не хотілося, щоб ця тінь лежала на такому важливому документі. Вважав, що спочатку потрібно ухвалити закони, які дають змогу рухатися вперед, а Конституцію має напрацювати наступна Верховна Рада, обрана в незалежній, суверенній Україні. Хоча, на мою думку, і Верховна Рада України 2-го скликання поспішила використати своє право і прийняти Конституцію. Ухвалена нею Конституція містить дуже багато компромісів.

Тож не дивно, що і сьогодні всі політичні сили і загалом громадськість свідомі того, що на порядку денному стоїть питання про внесення змін і доповнень до Основного Закону України.

Історія відраховує роки незалежної України з її поки що незначними успіхами і помітними прорахунками. Попри всі недоробки як парламенту першого скликання, так і всіх гілок влади на подальших етапах державотворення, закладені в Декларації принципи розбудови України виявились уже підтвердженими практикою.

Українська держава є назавжди! А це значить, що свято душі свідомих українців, які з діда-прадіда мріяли про свій національний дім в історичному просторі Європи, набуло свого реального змісту. Це свято завжди буде з нами.

Пам'ятаю, ми довго дискутували, коли святкувати: 16 липня (день прийняття Декларації), 24 серпня (день проголошення Акта про незалежність України) чи 1 грудня (Всеукраїнський референдум). Я був прихильник саме 24 серпня, тому що не можна святкувати день, коли ми лише задекларували свій намір. Саме 24 серпня ми стали незалежною державою.

Які уроки парламентаризму за це двадцятиріччя я виніс для себе?

Уроків так багато, що це питання завжди залишається відкритим.

Ми — країна молодої демократії. Парламент — це перша і найголовніша ознака розвитку суспільства, що йде демократичним шляхом. Якщо немає парламенту — не можна казати, що країна стала на демократичний шлях розвитку.

В Європі живуть за принципом: коаліція депутатів формує уряд. Це обов'язковий елемент парламентської демократії. Це явище повторюється після кожних виборів, й може повторитись і без виборів.

Потрібно надалі у законах передбачати відповідальність коаліції за уряд і його формування, за схвалення державного бюджету і контроль за його виконанням. Це все буде описано при доопрацюванні Конституції.

Що я хотів би побажати українцям в річницю прийняття Декларації про державний суверенітет? Віри в те, що ми на правильному шляху, альтернативи якому немає. Всенародно обраний Президент, отримавши підтримку найбільшої кількості виборців, розробляє і оголошує курс і разом з урядом і парламентом реалізує його. Завдання Верховної Ради — законодавчо забезпечити супроводження цього курсу.

Тож бережімо Декларацію про державний суверенітет України, Акт проголошення незалежності України як зіницю ока, пам'ятаймо, що коли саме Україна стане в ряд незалежних демократичних, багатих держав, залежить від нас. І безпомилково розпізнаваймо тих, хто її справді ревно оберігає, і тих, які нібито стоять на її сторожі, а насправді кривдять.

Іван ПЛЮЩ.

Це вже історія...

«Декларація про державний суверенітет України. Історія прийняття, документи, свідчення» — саме так називається збірник, що побачив світ напередодні 20–річчя цієї знаменної події.

Підготувала цю книгу редакційна рада Асоціації народних депутатів України, зокрема, парламентарії першого скликання Верховної Ради Олександр Барабаш, Яків Зайко та Віталій Мельничук.

«Для нас, безпосередніх учасників, було принципово важливим викласти об'єктивну історію прийняття Декларації, донести до сучасників усю повноту задуму, ідей і цінностей, втілених у Декларації», — зазначає редакційна рада у передмові до видання.

Зі вступним словом до читачів цього об'ємного, у 865 сторінок, фоліанта звертаються Президент Віктор Янукович, Голова Верховної Ради Володимир Литвин, Прем'єр-міністр Микола Азаров. Зокрема, В. Литвин зазначає, що порівняно з життям людини ухвалення Декларації можна віддалено порівняти з таким буденним й водночас урочистим актом, як отримання паспорта громадянина держави, що наділяє особу не тільки всім обсягом гарантованих Конституцією прав, а й цілим комплексом обов'язків та, врешті, свідчить про те, що вона стає самостійною та відповідальною за свої вчинки.

У цьому виданні читач знайде спогади безпосередніх творців Декларації — Миколи Шульги, Ігоря Юхновського, Олександра Мороза, Олександра Барабаша, Лариси Скорик, Івана Зайця, Олеся Шевченка, Олександра Костюка, Левка Лук'яненка...

Також до збірки входить повний комплекс документів, які стосуються процесу прийняття Декларації: проекти Декларації, пропозиції, повні стенограми їх постатейного обговорення і прийняття, інформацію про поіменні голосування. Видання проілюстроване фотографіями, зробленими у парламентській залі.

Спогади головуючого на історичному засіданні Івана Плюща «Наріжний камінь державності», котрі також вміщені у цьому виданні, друкуються у сьогоднішньому числі «Голосу України».

Сергій ЛАВРЕНЮК.

До 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет України

Це свято — можливість оглянути пройдений шлях

— Сергію Рафаїловичу, 16 липня ми відзначаємо 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет України. З висоти часу як би ви оцінили значення цього документа в новітній історії нашої держави?

— Я запропонував би поглянути на це питання трохи ширше. Давайте подивимось на значення цього документа в історії України в цілому. Адже в декларації йшла мова про державний суверенітет Української РСР, яка на той час перебувала у складі Радянського Союзу. У суспільстві і досі триває процес переоцінки різних етапів нашої історії, у тому числі й радянського періоду. Нещодавно були навіть спроби фарбувати цей період виключно чорними фарбами, створювати музеї «радянської окупації» тощо. Але давайте заглянемо трохи далі. Українська державність зникла у другій половині XVIII століття і аж до початку XX століття українці не мали власної держави. 1917 рік, національне пробудження, створення Української Народної Республіки. Вона загинула, але комуністичне керівництво було змушене рахуватися з національними прагненнями українців. Без Української Народної Республіки і Української держави не було б Української РСР, а без Української РСР — сучасної України в її кордонах.

Згадаймо, що проголошувала Декларація: по-перше, державний суверенітет України «як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах». По-друге, власне громадянство. По-третє, правом виступати від імені всього народу наділялася Верховна Рада, тим самим було закладено основи для політичного плюралізму. По-четверте, економічну самостійність, самостійну банкову, цінову, фінансову, митну, податкову системи, і навіть передбачалася можливість введення своєї грошової одиниці. І, нарешті, намір стати в майбутньому постійно нейтральною державою.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Сергій ГРИНЕВЕЦЬКИЙ народився 25 вересня 1957 року в с. Лужанка Тарутинського району Одеської області. Народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки. Працював інженером-технологом, завідувачем ремонтних майстерень, був першим секретарем Роздільнянського райкому ЛКСМУ, другим, першим секретарем Одеського обкому ЛКСМУ, першим секретарем Роздільнянського райкому Компартії України. В 1994—1995 роках — керівник секретаріату Одеської обласної ради, в 1996—1998 — перший заступник, а 1998—2005 — голова Одеської обласної державної адміністрації. В 1999—2005 роках очолював Одеську облраду.

Це ще не була незалежність, адже існував СРСР, але це вже був перший крок до неї, заявка на неї.

— З огляду на пройдений з того часу шлях чи можемо ми сказати, що тоді було обрано вірний курс? Як ми можемо оцінити прожиту двадцятирічку?

— Будьмо відверті. Україна стала незалежною через збіг обставин, в результаті компромісу між частиною правлячої верхівки й національними силами. Саме цей компроміс зумовив певну неоднозначність у її розвитку. Інтелектуальна гегемонія, політична й конституційна влада формувалася під впливом західноукраїнських політиків, у той час як економічна влада та політико-економічні еліти формувалися на сході. Як результат, відбувся своєрідний дисонанс між заявленими політичними цілями і економічними реаліями.

Що ми маємо сьогодні? Досі так і не сформовано цілісний стратегічний план розвитку держави, не відбулася структурна реорганізація економіки з урахуванням регіонального фактору, не вироблено національну ідею.

Маємо свого роду «цивілізаційного спрута», в основі якого — спотворена структура власності, деформована структура виробництва, тіньова діяльність практично у всіх сферах економіки, тотальна корупція і хабарництво. На додаток — далеке від досконалості законодавство, надмірно бюрократизована виконавча влада, вкрай заплутана, деформована і безвідповідальна судова система, а також абсолютно не залежний від державної волі і непрофесіонально керований Національний банк. Україна демонструє сьогодні модель зовнішньоторговельних відносин, характерних для слаборозвинених країн: експорт товарів з низькою часткою доданої вартості поряд із масовим імпортом морально застарілих технологій і залежаної продукції. Економіка держави поступово трансформується на сировинний придаток розвинених економік.

— Чи не занадто похмура картина для свята?

— Може, й так, але — не підфарбована картина. Подібні свята — це, перш за все, можливість оглянути пройдений шлях, щоб побачити ті помилки, які були допущені і які потрібно виправити. Україна як держава відбулася, але її суверенітет, задекларований у 1990 році, щоразу зазнає випробувань. Є об'єктивні обставини. Ми отримали незалежність в епоху, коли в світі формуються економічні та політичні союзи, які передбачають певні обмеження суверенітету, в епоху глобалізації, яка передбачає більш високий рівень інтегрованості національних економік у світову. Ми мусимо рахуватися з цими обставинами. Але є і суб'єктивний чинник, зокрема відверті прорахунки та помилки вітчизняного політичного класу. Деякі з них, на жаль, виправити неможливо. Але в Україні є шанс утвердитися в ролі потужної європейської держави. І залежить це від політичної волі еліти.

Наприклад, недавно Верховна Рада ухвалила зміни до Закону «Про основи національної безпеки», якими знято болюче питання про вступ до НАТО, що розколювало та ослаблювало країну. На офіційному рівні проголошено бажання отримати позаблоковий статус, що, до речі, відповідає духові Декларації про державний суверенітет. Я вважаю, що найкращим для України був би статус постійно нейтральної держави. Як свого часу Декларація була кроком до незалежності, так і позаблоковий статус є кроком до постійного та активного нейтралітету.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

16 липня 1990 р. — прийняття Декларації про державний суверенітет у Верховній Раді України.

Фото Василя АРТЮШЕНКА.

Тільки згуртованою родиною

— Сергію Борисовичу, якщо згадати події двадцятирічної давності — час, коли приймалася Декларація про державний суверенітет України, які почуття оволодівали тоді вами, 36-річним керівником міської партійної організації?

— На посаду «першого» міськкому я прийшов «не в білих рукавичках». За плечима мав досвід роботи у шахтарських колективах. Знав, якою солоною ціною добувається хліб насущний, які настрої панують серед робітників, інженерно-технічних працівників. Тоді у повітрі витав дух змін. Адже ставало зрозумілим, що жити так, як ми досі жили, не можна. В ізоляції від цивілізованого світу, його демократичних надбань, технологій, прогресу в цілому. У горбачовську «перестройку» у пресі з'явилися матеріали, котрі змушували на багато що поглянути по-новому. Втім, якщо говорити щиро, то моєму поколінню доводилося вивчати дві історії своєї держави. Одну — у школі, в інституті. Другу — вдома. Моя бабуся переповідала мені, як тяжко жила наша родина у період колективізації і голоду 33-го року. Як пережила війну, післявоєнне лихоліття... З'явилося відчуття, що система, котра працювала упродовж семи десятиліть, веде не до «світлого майбутнього», а в нікуди. У 1990 році, коли Верховна Рада проголосила Декларацію про державний суверенітет України, я залишив стіни міськкому партії і повернувся у звичне для мене шахтарське середовище. Політичні рішення парламенту вселяли надію на початок нового шляху розвитку України. Потрібно було у поті чола свого напружено працювати, підкріплювати політику стабільною економікою. Так я розумів тоді своє завдання у житті. Втім, ці погляди не змінилися й до сьогодні.

— Ви сказали, що на формування вашого світогляду мала вплив сім'я. Розкажіть про це трохи детальніше, адже історія кожної родини — це частка історії нашої держави.

— Коріння мого роду з Черкащини. Є на лівому березі Дніпра село з чудовою назвою — Богуславець. Там здавна жили Тулуби. У Богуславці народився мій батько Борис Іванович. Він рано залишився без батька, і його разом з двома братами і сестрою ростила сама мати, Меланія Іванівна. Була вона великою трудівницею й людиною щедрої на добро душі. У колгоспі, де вона працювала у ланці, не платили грошей. Й можна собі тільки уявити, як бідувала вдова з чотирма дітьми. Щоб швидше стати на ноги і допомагати матері, батько поїхав на Донбас. Там згодом одружився. Там народився я. Усе своє дитинство, скільки пам'ятаю, я приїздив у Богуславець до бабусі Меланії на літні канікули. Але не відпочивати, а працювати. У полі, на фермі, на жнивах. Усі зароблені гроші, до копійки, я віддавав бабусі. Вона раділа такій підмозі.

Після закінчення школи у шахту я спустився разом з батьком. Рік працював підземним постачальником-такелажником. Вийшов з шахти змужнілим, дорослим. Навіть згодом, в інституті, відчував перевагу перед своїми «зеленими» однокурсниками, котрі не нюхали вугільного пилу. Ось так з селянського роду виріс ще один, шахтарський рід.

— До речі, дуже багато молоді з Черкащини працювали на шахтах Донбасу у післявоєнні роки. У тому числі й дівчата, жінки...

— Це була надзвичайно тяжка праця. Я хотів би низько вклонитися сільським трударям, на плечі яких ліг обов'язок відбудови вугільного басейну. У професійне свято, День шахтаря, хочу провести зустріч з черкащанами, котрі працювали на шахтах Донбасу. Держава свого часу мала про них подбати. І нехай відтоді чимало спливло води. Однак, гадаю, тепле, щире, від душі мовлене слово подяки ніколи не пізно сказати. Хто з колишніх шахтарів побажає побувати на Донбасі у місцях, де починалася їх робітнича біографія, — ми із задоволен-

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Сергій ТУЛУБ, голова Черкаської облдержадміністрації, 56 років. За гороскопом Лев. Народився у Донецьку. Закінчив Донецький політехнічний інститут. Працював на Донбасі гірничим майстром, помічником начальника дільниці, начальником зміни, головним інженером, директором шахти. Обирався першим секретарем Харцизького міськкому КПУ. Очолював виробниче об'єднання «Шахтарськантрацит», керував головним управлінням вугільної промисловості та енергетики Донецької ОДА, був заступником голови облдержадміністрації. У 1998-му році призначений міністром вугільної промисловості України і впродовж наступних дев'яти років працював міністром палива та енергетики, заступником секретаря РНБОУ, президентом НАЕК «Енергоатом». У 2007 році обраний народним депутатом України. 6 квітня 2010-го став керівником Черкаської ОДА. Характеризується як реформатор, господарник з державницьким мисленням. Сильна, вольова особистість. Зібраний, дисциплінований. Здатен робити рішучі, у разі потреби, жорсткі кроки. Блискучий аналітик, стратег. Інтелектуал. Контактний, людяний. Завжди готовий прийти на допомогу.

Має державні нагороди. У 2004 році присвоєно звання Героя України. Доктор технічних наук. Академік міжнародної академії безпеки життєдіяльності. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Одружений. Має доньку Владиславу та сина Бориса.

Роман ГРОМ'ЯК: «Вітчизна знову буде вистраждана, але вже по-іншому»

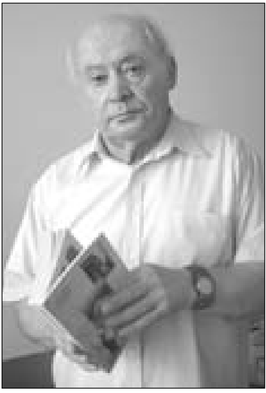
Шістнадцятого липня 1990-го багато людей вітали один одного. У старших віком виступали на очах сльози. Скептики, як завжди, бурчали: «Поживемо — побачимо...» Розважливі, бувалі в політиці, слушно твердили: «З проголошенням Декларації про державний суверенітет ми ще не стаємо самостійною державою в повному розумінні цього слова, потрібні закони». Так згадує про події двадцятилітньої давності доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії літератури і порівнювального літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Роман Гром'як.

На той час він був у Москві. Депутати Верховної Ради СРСР від України, серед яких був і тернопільський професор філології, раділи події, що відбулася у Києві. Через рік союзних депутатів запросять до сесійної зали українського парламенту, і він буде свідком проголошення Акта про незалежність України. До того часу він, щоправда, напише заяву про дострокове складення з себе депутатських повноважень. Роман Гром'як був серед тих небагатьох депутатів союзного парламенту останнього скликання, котрі проголосували за реформування СРСР. Їх було небагато: чоловік шістдесят із 1200, що налічували депутатський корпус.

Роман Теодорович вважає, що саме його обрання депутатом дало поштовх до вільного волевиявлення, подолання страху в місцевих людей. Конкурентом на виборах у нього була директорка Тернопільського бавовняного комбінату, яку всіляко підтримувала влада. А його кандидатуру висунули викладачі педагогічного вузу. За те, що фото Гром'яка у вишиванці надрукувала місцева газета, її редакторка мало не позбулася посади. І все ж виборці округу №516 більшість голосів віддали за вченого. Стосовно нього часто можна вживати слово «вперше». Він був першим головою Товариства української мови імені Шевченка в області, першим головою обласного осередку Демократичної партії України, першим представником Президента України на Тернопільщині. До речі, на цю посаду його рекомендував Дмитро Павличко. Коли Леонід Кравчук запросив Романа

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Роман ГРОМ'ЯК народився у березні 1937 року на Львівщині. Закінчив Бродівське педучилище, Дрогобицький педінститут за спеціальністю "українська філологія". Був аспірантом Львівського держуніверситету, викладав у Донецькому держуніверситеті, Тернопільському фінансово-економічному університеті (тепер Національний економічний університет). Нині завідує кафедрою теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Доктор філологічних наук, професор.

Гром'яка на розмову, то поремствував, що він гуманітарій, а не господарник, але поки той доїхав до Тернополя, з'явився указ про призначення Романа Теодоровича представником Президента в Тернопільській області. «Тоді навіть ходили плітки, що Гром'як проводить засідання кафедри, а не господарську нараду, — самокритично визнає Роман Теодорович, — але я дібрав собі грамотних заступників. Перед поїздкою у район вони мене консультували, готували матеріали».

До речі, про те, що письменники взялися не за свою справу, говорили й українці з діаспори. «Одна пані каже: «Ви хоч уявляєте, що творите історію?» — згадує мій співрозмовник. — Інший відомий представник діаспори висловився так: «Це добре, що ви мислите про соборність. Але було б краще, якби на місці філолога й письменника були економіст і господарник. Справи пішли б швидше».

Справді, поки гуманітарії витали в хмарах, практичні люди взялися за приватизацію. Тоді модно було порівнювати Україну з Польщею, Францією. Вважалося, що вона для цього мала великий потенціал, зрештою, так і було. На жаль, ми не змогли його реалізувати, тож не дивно, що прості люди почали говорити: «Ми не за таку Україну голосували». Для чого було так нещадно розтягувати колгоспи, чому було не зберегти те, що мали, і примножувати його? Як зробив це відомий в області господарник, Герой України Олег Криховачук, господарство якого вважається одним із кращих в Україні. Але більшість так званих господарників показали приклад, як розтягувати спільне майно, а люди вже підбирали за ними рештки. «Не чужинці прийшли нам руйнувати, самі українці своїми руками знищили до фундаменту господарку, а збудувати нову виявилося не так просто», — розмірковує нині один із першопрохідців становлення нашої державності.

Професор Гром'як каже, що ідеали незалежної соборної держави живуть у ньому з дитинства. Батько, дядько і старший брат відсиділи за те, що допомагали «хлопцям із лісу». Батько воював у польській, згодом у радянській армії, був санінструктором. У післявоєнні роки його часто викликали надавати медичну допомогу пораненим воякам ОУН-УПА, збирав для них бинти, спирт, медикаменти. Не дивно, що сини також мріяли про самостійну Україну. «Коли я балотувався до Верховної Ради, — згадує Роман Теодорович, — мама плакала і просила покинути той замір. Страх у місцевих людях жив постійно. Дехто радив сушити сухарі». Каже, що вмів говорити з людьми, переконувати їх, але було б добре, якби зусилля тих, хто вимріяв самостійну Україну не в одному поколінні, підкріплювались конкретними знаннями, як це зробити. На жаль, у багатьох випадках переважав урапатріотизм.

Нині він відійшов від активної політики, знову займається студентами, аспірантами, докторантами. Але не перестає цікавитися тим, що діється у державі. Дивує, що депутатство багато хто перетворив на комерцію, лобіює інтереси багачів. За часів його союзного депутатства такої й уявити собі не можна було. Регулярні прийоми виборців, щире намагання їм допомогти, велика відповідальність... І допомагав багатьом, люди й досі про це пам'ятають. З обранням депутатів за партійним принципом зв'язок із виборцями фактично перервано. А вже на місцевому рівні цей принцип взагалі не годиться. Треба обирати тих, кого люди добре знають, а не «котів» у партійних мішках. Не гріх згадати й про вимоги до обранців — три «П»: патріотизм, професіоналізм, порядність, які були в ходу в дев'яності. Вони нині актуальні, як ніколи.

Професору болить, що ті наміри й бажання, які породило українство, нині потрохи чахнуть. Пішли на спад моральні устої. Зрештою, багато що з того, про що мріялось двадцять років тому, не вдалося реалізувати. Не раз обпікав сором за нашу зневіру, байдужість, вжемопоборювання... І все ж Роман Гром'як вірить в Україну. Запорукою цього є те, що Народ сягає рівня Нації. Україна знову буде вистраждана, але вже по-іншому, ніж попередніми поколіннями. Важливо врахувати допущені помилки. Чи буде це на нашому віку — сказати важко. Але обов'язково буде!

До речі, Роман Теодорович щиро зрадів подарунку від «Голосу України» — книзі «Еволюція влади», написаній журналістами газети. Адже це також живі сторінки історії, яку творив і він.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Фото автора.

1991 р. — перше спецпогашення до відзначення річниці прийняття Декларації про державний суверенітет.

Фоторепродукція з архіву Михайла ШУЛЯКА.

побудуємо достойне життя

ням організуємо таку поїздку. Зустріч з юністю.

— Справді, це чудова ідея. Й у тому сенсі, що зустрінуться люди з центральної і східної України. Досі політики ще мало що зробили для порозуміння між Сходом і Заходом, для національної єдності, чи не так?

— На жаль, є політики, котрі тільки те й роблять, що сіють розбрат між жителями різних регіонів держави. Ми ж націлені на об'єднання. Україна, як матір, для всіх одна. Нам нема чого ділити ні з галичанами, ні з подолянами, ні з кримчанами. У війну, у післявоєнний період, люди підтримували одне одного, разом відбудовували зруйноване господарство. Тільки спільно, однією родиною, ми зможемо побудувати демократичне суспільство і достойне життя.

— Черкащина, котра народила двох національних геніїв — Тараса Шевченка та Богдана Хмельницького, могла б стати таким собі ідеологічним, духовним об'єднуючим центром. Що ви про це думаєте?

— В історичній літературі я читав, що у середньовіччі всіх українців, осілих на берегах Дніпра, називали черкасами. Саме тут, на південних рубежах староруської держави, зародилося козацтво. Найбільші національно-визвольні війни і повстання за волю і долю України розпочиналися на черкаських землях. Мабуть, не випадково, що за найсучаснішими комп'ютерними розрахунками географічний центр України визначено також на території нашої області. Це околиця села Мар'янівки Шполянського району. Ось чому зовсім не перебільшення, що Шевченків край вважають духовним осердям України. До великого свята, Дня Незалежності, ми завершимо реконструкцію Музею Великого Кобзаря на Чернечій горі у Каневі і запросимо на його відкриття представників усіх регіонів. Після кількарічної перерви, яку штучно створила попередня влада, Шевченківський національний заповідник знову відновить свою повнокровну діяльність. Кожен громадянин України, гості нашої держави матимуть невдовзі можливість приїхати на прощу до Тараса, оглянути меморіал, музей, осмислити на найвищій духовній вершині України життя видатного сина нації і своє. Постать Тараса Шевченка, на мою думку, об'єднує наш народ, вивищує його, пробуджує історичну пам'ять.

— Крім музею Кобзаря у Каневі, які ще об'єкти в області чекають першочергового завершення?

— Не хочеться знову згадувати попередніх керівників Черкащини, але від них у спадок залишився цілий гордіїв вузол невирішених питань. Причому таких, котрі потрібно було розв'язувати не сьогодні, не вчора, а ще позавчора. Це, зокрема, стосується проблеми обласної дитячої лікарні. Черкащина — єдина серед інших областей, котра досі не має спеціалізованого медичного закладу допомоги матері й дитині. Я дивуюся, як можна було розтягнути зведення такої лікарні на два десятки років?! Як можна було споруджувати палаци відпочинку для дорослих, а лікувальний дитячий заклад залишати ні з чим?! Тепер те, що не змогли чи не захотіли добудувати ще у минулому столітті, ми зобов'язались завершити впродовж одного року. У цьому нас підтримує Президент України Віктор Янукович та Прем'єр-міністр Микола Азаров. Те ж саме стосується стратегічного об'єкта — залізнично-автомобільного мосту через Дніпро у районі Черкас, який потребує серйозної реконструкції. В області також є чимало населених пунктів, де розпочато, але не завершено будівництво газопроводів. Жителі не одного десятка сіл і селищ також сподіваються на нашу ефективну роботу. Переконаний, ми виправдаємо їх довір'я.

— Сергію Борисовичу, Черкащина завжди славилася як аграрна область. Цьогорічні складні погодні умови, очевидно, внесли корективи у види на врожай. Які ваші прогнози?

— Так, червневі і липневі зливи та буревії, котрі пронеслися над значною частиною області, змусили похвилюватися кожного, хто вболіває за врожай. Та все ж, попри випробування стихією, наші аграрії зорієнтовані на злагоджене проведення жнив і добрий ужинок. У цілому сільське господарство Черкащини працює успішно і тримає першість серед регіонів України за обсягом виробництва сільгосппродукції на душу населення та за темпами його зростання. І це не дивно. Область володіє понад мільйоном гектарів орної землі. Рівно стільки продуктивних сільгоспугідь має вся держава Австрія. Тому щорічне виробництво 2—3 мільйонів тонн зерна — це не рекорд, а норма. Інша справа, яку економічну вигоду має селянин з цих мільйонів тонн вирощеного хліба. Над цим нам потрібно добре попрацювати. Щоб зароблене мозолями трударів не осідало у кишенях зернотрейдерів та спритних ділків-перекупників, а поверталося у господарство, зміцнювало його економіку, покращувало достаток селянських родин.

— Якось в одному з перших інтерв'ю на посаді голови облдержадміністрації ви сказали, що одна з ваших дитячих мрій — працювати на батьківській землі, на Черкащині. Минуло сто днів такої праці. Немає розчарування?

— Є тільки бажання сповна використати свій досвід, знання та вміння і принести якомога більше добра черкащанам. Цей край, рясно политий хліборобським потом, козацькою і солдатською кров'ю, заслуговує на краще життя. У день прийняття Декларації про державний суверенітет України господарський актив області, представники інтелігенції і громадських організацій зберуться у першій історичній столиці України — гетьманському Чигирині. На Богдановій горі, біля фортеці гетьмана Дорошенка, ми проведемо народне віче. Говоритимемо про те, що вдалося зробити за ці 20 років після ухвалення Декларації, й про те, що не дає спокою, болить кожному. Щоб рухатися вперед, необхідно озирнутися назад. Проаналізувати свої помилки, аби не повторювати їх у майбутньому. У цей святковий день покладемо квіти до пам'ятника великому державотворцю, дипломату і полководцю, Богдану Хмельницькому. І сьогодні видатний гетьман служить нам взірцем, як у найскладніших політичних, економічних, соціальних умовах потрібно відстоювати і будувати державу. Як треба вміти жити з сусідами, використовувати їх сильні і слабкі сторони. Військову доблесть і державницьку, дипломатичну мудрість гетьмана Богдана Хмельницького визнавала вся Європа. У столичному Чигирині у сімнадцятому столітті постійно перебувало 14 іноземних посольств, котрі мали за честь зустрітися з легендарним правителем козаків. Через два роки, 2012-го, ми плануємо відзначати 500-ліття заснування славного Чигирина і на свято запросимо представників з усіх областей України, а також зарубіжних гостей з тих країн, чиї посольства стояли у гетьманській столиці ще у середньовіччі. Такий перегук століть нагадує всім, що ми — європейці. Й що ми не йдемо до Європи. Ми завжди жили, воювали, творили, працювали на цьому континенті.

— Це приємна новина. Бажаю вам, Сергію Борисовичу, здійснення всіх планів і задумів! Щоб батьківщина Тараса Шевченка і Богдана Хмельницького відповідала своєму історичному призначенню!

Інтерв'ю провела Лідія ТИТАРЕНКО.

Фото надане прес-службою ОДА.

У Кіровоградському обласному художньому музеї відкрито виставку повернутої зі США мистецької спадщини *Володимира ВИННИЧЕНКА*

На кінофестивалі VOICES у Вологді отримав гран–прі фільм "Щастя моє" українського режисера *Сергія ЛОЗНИЦІ*

ХРОНІКА

ЗАПОРІЖЖЯ

Парад дев'яти прем'єр

Запорізький Театр імені Володимира Магара завершив 81-й сезон парадом з дев'яти прем'єр. Щодня — з 1 по 9 липня — на сцені театру показували нову постановку. Серед них були і легендарні «Фараони» О. Коломійця (режисер В. Попов) — сучасна трактовка комедії з життя колгоспного села кінця 50-х років. Театр також не зрадив традиції виходити до глядача з виставою на історичні теми. Вже були «Тарас Бульба», «Мамай», «Нестор Махно» тощо. А тепер — «Апостол Андрій» (постановник — Ігор Борис, він же автор інсценізації). Це вистава про Андрія Первозванного, про духовне та матеріальне в самій людині...

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

«Арт на дроті»

Оригінальний проект придумала літературна студія «Дзеркало», що у Тернополі. Молодим письменникам, художникам, фотографам запропонували показати свою творчість у тролейбусі. Найняли екскурсійний тролейбус, на вікнах вивісили картини і знімки, а у салоні протягом години (стільки часу тривав маршрут) звучала поезія й проза. Охочих відвідати літературний салон на колесах було багато, тож тролейбус не раз заїжджав на посадку. Вхідний квиток — 5 гривень. Зароблені кошти підуть на інші мистецькі проекти. За словами керівника літстудії «Дзеркало» Оксани Заграбелюк, молодь таким чином заявила про себе, свої таланти. Мовляв, у неї на умі лише дискотеки та наркотики. «Арт на дроті» дуже сподобався й гостям зі Львова та Москви. Вони запевнили, що впровадять таке і в себе.

А поблизу села Кутянка, що у Шумському районі, розгорнули I Міжнародний літературно-журналістський табір «Полювання за пригодою» 38 молодих поляків. Вони подорожують історичними місцями району, знайомляться з українськими ровесниками. Враження від перебування у цьому чудовому куточку Волині ляжуть в основу публікацій у польських ЗМІ.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

КРИМ

Най-най

В Артеці завершився XVIII Міжнародний кінофестиваль дитячого і молодіжного кіно. На церемонії його закриття оголошено підсумки рейтингового голосування великого дитячого журі, у складі якого — 3600 артеківців. Картину польського режисера Андрія Малешка «Чарівне дерево» визнано найкращою у номінаціях «Найбільш захоплюючий фільм» та «Найдобріший фільм». «Наймудрішим фільмом» стала картина «999» (Казахстан, режисер Марина Кунарова). Камілу Єрмакову названо «Кращою акторкою фестивалю». «Най-най фільм» — «Будинок сонця»(Росія, режисер Гарик Сукачов). А виконавець головної ролі стрічки Станіслав Рядинський став найкращим актором фестивалю.

Георгій ВЕРВЕС.

Галичани і в Африці галичани

Фестиваль «Молода Галичина» скликає співаків з усього світу

105 учасників з 11 країн світу з'їхалися цього року до Новояворівська на Львівщині — на міжнародний фестиваль молодих виконавців сучасної української пісні «Молода Галичина».

Для мешканців містечка це справжнє свято, щовечора майже всі городяни приходять на центральну площу і поринають у царство пісні і спільної любові до мистецтва. А якщо додати, що на концертах представлено молоді творчі сили з різних куточків планети, стає ясно, чому в Новояворівську чекають з нетерпінням цих липневих днів. Коли цього року квартет «Апоінтент» (студенти із Замбії та Нігерії) заспівали «Ой, чорна я сі чорна...», — площа вибухнула! Аплодисменти такої сили навряд чи коли чув цей квартет. Влаштувати такий витратний захід у містечку депресивного району непросто. Однак організатори, не взявши жодної копійки з бюджету, вже 19 років покращують умови прийому і прослуховування, нарощують призовий фонд, який цього року, незважаючи на складні часи, становив понад 70 тисяч гривень. У рідний Казахстан, до Астани, повезе 42-дюймовий плазмовий телевізор Індіра Сирбай, яка завоювала корону «Міс «Молода Галичина-2010». Молода співачка вперше приїхала в Україну і вперше співала по-нашому (одна пісня із трьох, за конкурсними умовами, має звучати українською). Індіра обіцяє приїхати у Новояворівськ іще.

Віка Петрик з Одеси тричі ставала переможницею фестивалю, а цього року приїхала як почесний гість і не шкодує, адже конкурс на відміну від інших заходів позбавлений присмаку шоу-бізнесу.

Директор фестивалю Наталя Коваль впевнена, що робить добру справу для міста і молодих виконавців, яким фестиваль часто дає крила для подальшого злету.

— Наталіє Романівно, а що ви собі побажали б на майбутнє?

— Щоб композитори та поети більше уваги приділяли пісням для юнацтва. Дуже відчувається брак репертуару. А чого не бракує, то це талантів. Часом серце вискакує від радості, коли обдарована дитина виходить на сцену. І відчуття, що саме ти причетний до відкриття цього таланту, надихає і зобов'язує!

Квартет «Апоінтент» з директором «Молодої Галичини» Наталією Коваль.

Ірина ЄГОРОВА.

Фото автора.

Музей для людей і раритетів

Луцьк отримав ще один оригінальний музей — радіо та телебачення. Його відкриття (5 липня) стало одним з етапів відзначення 70-річчям обласної державної телерадіокомпанії. На свято прибуло багато поважних гостей. Серед них — голова Держтелерадіо України Юрій Плаксюк, колишній президент Національної радіокомпанії України, секретар Національної спілки журналістів Віктор Набруско, директор товариства «Українські цифрові телемережі» Петро Семерей, директори Житомирської і Рівненської обласних держтелерадіокомпаній Віктор Бойко та Андрій Велесик. Місцеву владу на святі представляв голова облдержадміністрації Борис Клімчук.

Відверто кажучи, ідучи на відкриття музею, побоювався, що майже всю експозицію займуть нагороди цього шановного телерадіоколективу. Однак помилився. Бо музей у Луцьку має насамперед політехнічне спрямування. Тут зібрано монтажну і знімальну теле- і радіоапаратуру, магнітофони-«репортери» перших поколінь, радіоприймачі, які слухали ще наші бабусі, десятки пристроїв та механізмів, без яких неможливо створити і видати в ефір теле- і радіопередачі. Голова облдержадміністрації Борис Клімчук, який є наполегливим впроваджувачем на Волині енергозберігаючих технологій, звернув увагу на післявоєнного випуску радіоприймач «Родіна», струм для якого давала звичайна гасова лампа з навішеним на неї енергогенератором. Літ шістдесят тому вони були останнім писком моди на волинських хуторах. Послухати такий приймач з гасовою лампою замість акумулятора **(на знімку)** селяни приходили за десятки кілометрів.

Гості прибули на відкриття музею не з порожніми руками. Так, Юрій Плаксюк передав волинянам магнітофон 1970-х років «Репортер-6». Молоді журналісти могли порівняти: ретро-техніка важить понад п'ять кілограмів, а сучасні магнітофони — 70—100 грамів. Віктор Набруско, який був фундатором музею Держтелерадіо України, передав землякам-волинянам фотографії дикторів Українського радіо, голоси яких звучали в ефірі у 1950—1980 роках.

Ні стара, ні нова техніка не може працювати без людей. У музеї є кілька стендів, які розповідають про журналістів, інженерів та техніків, які трудилися на Волинському радіо і ТБ у різні періоди. На почесному місці — фото репортера Олексія Левкова, який загинув, повертаючись із відрядження. Його ім'я не забуте: приз імені Олексія Левкова щороку вручається кращому репортеру області. Привертають увагу й портрети керівників творчого колективу, починаючи від Володимира Щербатюка, який очолив обласне радіо 1940 року. Найдовше, понад 28 років, волинськими телерадіожурналістами керував Святослав Пирожко. Саме при ньому Волинь отримала власне телебачення, першу в Україні ФМ-радіостанцію «Луцьк»... Тож символічно, що саме цього дня творчий колектив урочисто провів Святослава Пирожка на заслужений відпочинок. Щоправда, без роботи він не залишиться, відтепер буде радником голови Держтелерадіо України. Сьогодні Волинське державне телебачення, ФМ-радіостанція «Луцьк» працюють у цілодобовому режимі, значно зросли обсяги мовлення й обласного радіо. Волинські «електронні» журналісти щороку виходять переможцями всеукраїнських і міжнародних конкурсів. Своє 70-річчя колектив Волинської ОДТРК зустрічає в розквіті сил і талантів. Цікавих вам теле- і радіопередач, шановні колеги, вдячних слухачів і глядачів.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Фото автора.

В ефірі —

У Концертно-студійному комплексі Національної радіокомпанії України в циклі прямоефірних передач «Радіо «Культура» представляє...» відбувся музичний вечір. Пропонуємо до вашої уваги інтерв'ю, яке після ефіру дав художній керівник та головний диригент Заслуженого академічного симфонічного оркестру НРКУ Володимир Шейко:

— Для нашого оркестру велика честь брати участь у проекті «Радіо «Культура» представляє...» До речі, цим проектом ми випереджаємо Росію. Там є велике об'єднання колективів, що займаються переважно записами. Але я ніде не чув про прямоефірні передачі з інтерактивним спілкуванням.

— Розкажіть, будь ласка, про історію вашого оркестру.

— Симфонічний оркестр Українського радіо існує понад 80 років, це найстаріший в Україні постійно діючий оркестр. До 1937 року він був єдиним у Києві стаціонарним оркестром, що займався суто симфонічною музикою. За роки існування колектив у співпраці з найвідомішими вокалістами й інструменталістами здійснив понад 10 тисяч аудіозаписів до фонду Українського радіо. Створено унікальну колекцію шедеврів музичної класики. Завдяки співпраці з Національною спілкою композиторів оркестр став першим виконавцем багатьох творів сучасної української композиторської школи. Свого часу художніми керівниками оркестру були видатні диригенти: Герман Адлер, Петро Поляков, Костянтин Симеонов... 2005 року очолити оркестр випала честь мені.

— Чи впливають на рівень виконання взаємини у творчому колективі? І як відбувається відбір музикантів до вашого оркестру?

— Якість виконання, зіграність музичних ансамблів тісно пов'язані з міжособистісними взаєминами. Однією із запорук високих результатів нашого колективу є нормальний внутрішній соціум. Симфонічний оркестр НРКУ за п'ять років нашої спільної ро-

Пацан сказав — Пацан зробив

Нещасний випадок змінив усе. Здавалося, що життя закінчилося. Тоді, лежачи на спині, він уперше взяв у руки пензлик і написав образ святого... «Голос України» публікує цю історію для всіх тих, кому нині здається, що виходу немає, що доля зло посміялася з них, не залишивши жодних шансів.

У Чабани, де живе наш герой, ми приїхали трохи раніше за призначений строк. Сусіди, побачивши фотоапарат, відразу здогадалися, що йдемо до місцевої знаменитості: «Ви, мабуть, до художника, а ось і він!». До будинку саме під'їхала іномарка.

— Забирав дружину Тетяну зі школи — вона у мене вчителька молодших класів, — виключивши запалювання, пояснив нам зовсім моложавий, підтягнутий, спортивного вигляду чоловік, який геть не в'яжеться зі стереотипним образом інваліда. — А машину зібрав за два з половиною року, укомплектував повністю під себе... Пам'ятаю, після аварії все просив хлопців принести ганчірку з гаража, щоб відчути запах бензину.

Нещастя сталося з ним десять років тому. Автомобіль, за кермом якого перебував Юрій Пацан, на великій швидкості урізався в бетонний стовп. Водій залишився живий, але діагноз пролунав як вирок: компресійний перелом хребта й розрив спинного мозку.

— Чотири місяці Юра пролежав в обласній лікарні, — згадує дружина Тетяна, — а коли його могли перевести в районну, попросився додому. Лікарі відпустили з однією умовою, що ми самі робитимемо перев'язки.

Знадобилося півтора року реабілітаційних процедур, виснажливих управ з гантелями й багатогодинними підтягуваннями на поперечині, щоб Юрій Іванович, якому пророкували залишок днів провести у горизонтальному положенні, зміг сісти. — Я був, як «неваляшка», друзі спочатку не витримували й виходили з кімнати, побачивши мій стан, — каже наш співрозмовник.

«Від інвалідного візка відмовлявся навідріз, — вставляє Тетяна. — Часом доходило до абсурду. Ми з дівчатками (у родині двоє дорослих доньок. — **Авт.**) зробили в кухні ремонт, а Юра, щоб подивитися на нові шпалери, сповз на підлогу і пішов на руках, а я притримувала його за ноги».

«Не хочу перевертати цей світ...»

Його квартира нагадує картинну галерею. Всюди на стінах — роботи майстра. Ось у коридорі «цвітуть» соняшники, від яких віє теплом, спокоєм і умиротворенням, а в прихожій тебе кидає у холод — тут панує зима зі сніговими пейзажами.

У майстерні художника мольберт сусідить із брусами й гантелями. На окремому столі — банки з пензлями та фарби. У кутку — недописані полотна.

— Це все заготівки, от тут будуть персики й виноград, а тут — дерева, — пояснює художник. — Я не хочу перевертати цей світ, він сьогодні й так злегка повернутий, більше тяжію до класики.

Шишкін, Васильковський, Сошенко й Пимоненко — от ті, на кого можна рівнятися, каже Юрій Іванович. Це сьогодні він може похвастатися персональними виставками не тільки у рідних Чабанах, а й у Києві, Москві. А починалося все з... мідного дроту. З нього робив невигадливі візерунки й оформляв рамочки для фотографій. Потім в хід пішли пластикові пляшки, з яких виходили цілі композиції.

Згодом почав змальовувати лики святих із церковних календариків. «От обом донькам на весілля зробив», — Тетяна показує дві дерев'яні ікони.

— Невже до аварії ніколи не малювали? — запитую у художника.

— Ні, але моя мама прекрасно вишиває, а покійний батько був і столяр, і механік, майстер на всі руки. Зробити гарне вікно чи двері, я вам скажу, теж мистецтво. Взагалі такі таланти є у кожному із нас, потрібно всього лише трішки ретельності й усе вийде. А якщо не вийде, витри руки й приступай до чого іншого. Потрібно шукати себе й не бути все життя коридорним.

З-під пензля майстра вже вийшло близько двох тисяч картин. Мрія Юрія Пацана — щоб його роботи прикрашали домівки всіх українців.

— Залишилося всього нічого — 45 мільйонів, — жартує художник.

Поки ж полотна він дарує сусідам, друзям і близьким. Є роботи Юрія Пацана й у можновладців. В основному їх замовляють на ювілеї. Так, портрет митрополита Володимира, написаний майстром із Чабанів, вручили Його Преосвященству на сімдесятиріччя. Митрополит залишився задоволений і навіть відзначив, що це кращий його портрет.

Кажуть, полотна Юрія Івановича здатні зціляти. Подивишся на ніжний ірис або сільську окраїну — й відразу легшає.

— Нам розповідали знайомі, що коли немає настрою, дивляться на картину й з'являється якась віддушина, — каже Тетяна. — Все тому, що Юра в усі роботи вкладає душу.

«Як стану на ноги, розірву посвідчення інваліда!»

Кожний ранок художника починається у майстерні. «Я день у день тільки тим і займаюся, що малюю, — розповідає він. — Сам роблю підрамники, у мене свій ґрунт».

Віднедавна почали допомагати доньки, обидві за професією — ландшафтні дизайнери й зараз роблять свої перші кроки у мистецтві. Але найактивніший «співавтор» — дворічний онук, що так і рветься «підправити» картини діда.

Дружина Таня — завжди поруч. Вона — головний цінитель і критик. Саме з нею проходять найпалкіші дискусії.

— Її дівоче прізвище Невінчана, бачите, повинен був з'явитися такий Пацан, щоб посватав Невінчану, — сміється Юрій.

Улюбленець родини кіт Асик теж долучився до мистецтва. Перші пензлики художника були з... хвоста чотирилапого друга. Зараз в арсеналі Юрія Пацана — всі необхідні інструменти. Його, художника-самоучку, регулярно запрошують на виставки до Москви. Тільки от рідне Міністерство культури про нього нічого не чуло.

— Там в очі ніхто моїх картин не бачив. Наших чиновників не цікавлять такі, як я, їм подавай закордонних майстрів! Приїде який-небудь із-за кордону, йому все лаври дістаються. А я хочу, щоб нас поважали, — каже він. — Адже є хлопці, які зубами пишуть картини, вони не здалися, не зламалися. Люди повинні бачити їхню творчість і знати, що життя після трагедії триває.

Наполегливість і дар переконання Юрія Пацана вже дали перші плоди. У серпні у Чабанах з'явиться постійно діюча галерея, де виставлятимуться картини художників з обмеженими фізичними можливостями.

— Я — оптиміст і вірю: думки матеріалізуються. Тому знаю, що у швидкому майбутньому стану на ноги й при всіх порву посвідчення інваліда!

Наталія ОВДІЄНКО.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Музичний Всесвіт

боти дуже змінився, прийшло багато нових людей. На гастролі за кордон ми можемо запросити музикантів навіть з іншого міста. Якщо артист проходить випробування складними умовами турне, беремо його на постійну роботу. За останні роки ми гастролювали у 10 країнах світу, кожне турне по 30-40 днів. Грали на кращих концертних майданчиках від Люксембурга до Сеула — це дуже важливо, адже так формується оркестр. Але основним видом діяльності і надалі залишаються музичні записи до фонду Українського радіо. Нещодавно ми випустили перший компакт-диск серії «Музичний Всесвіт». І це лише початок. Концертне виконання і робота в студії дуже відрізняються. От зараз робимо аудіозапис твору «Голгофа» американського композитора Гейбла, який ми грали на київському фестивалі «Прем'єри сезону». І успішно грали! Чули від автора і слухачів слова вдячності. У студії з надчутливими приладами складніше удвічі — ти не маєш права на помилку. Психоемоційне напруження на записах дуже високе (вже не кажу про шкідливий електромагнітний вплив на організм), саме тому, наприклад, на Заході оркестри радіо і ТБ найбільш оплачувані.

— Як ви вважаєте, з вашого зарубіжного досвіду, чому було б корисно нам повчитися в інших країн?

— В Україні, на жаль, досі існує проблема державної підтримки творчих колективів. Коли мене питають, який прибуток дає оркестр, пригадую вислів: «Якщо вкласти гривню в театр, потім не доведеться вкладати п'ять гривень на утримання тюрем». Переконаний, у цивілізованій країні подібне запитання ніхто не поставить. В Іспанії, Кореї дуже розвинений культурний (зокрема, симфонічний) пласт. Іспанія має план «Е» (ESPANA), запропонований владою: відновлення музеїв, концертних залів... Там щодня — по чотири симфонічні концерти в одному залі, приходять по 2,5 тисячі глядачів (у нашій столичній філармонії не набирається і 500 осіб). Розважальні комерційні шоу і високе мистецтво — різні речі. Сподіваюся, наша влада зрозуміє соціальну, фінансово-економічну доцільність підтримки творчих колективів високого мистецтва і сприятиме вирішенню цього питання на державному рівні. А ми зробимо все, що залежить від нас — музикантів.

Розмову вела Оксана ЧАЙКА.

ПОДРОБИЦІ

Кабан з грибами

Самородки зустрічаються рідко. Але вони є. Дуже часто вони зберігають свої таємниці, і тільки уважний дослідник може відкрити поета, художника, творця... Ці люди самобутні. Вони не вписуються у звичне уявлення про творчий початок. З ким можна зрівняти Білокур? І хто її вчив створювати образи, відтворювати минуле, заглядати за обрій буття?

Таланти, що вийшли з народного середовища, мабуть, і не потребують огранювання, бо втратять свою природність, свіжість, незвичайність. Усе те, що відрізняє їх від прийнятих норм і понять.

Ельдорадо людських талантів не завжди багате на потужні розсипи. Але хто наважиться розсортувати живі золоті злитки? Та й що важливіше в піраміді земного існування: нижній чи верхній камінь?

Інша річ, талант часом так захований, що пробивається занадто боязно й непомітно.

Так трапилося з Болеславом Мрачковським (**на знімку**). Його письменницькі досліди залишаються доступними тільки йому. У свої роки (Болеслав Мартинович давно на пенсії) він як і раніше трохи соромиться, коли заходить мова про його здобутки. А в нього зачіпають найрізноманітніші теми: від Великої Вітчизняної до війни в Афганістані.

По-різному можна читати рядки оповідань. Тільки в кожному слові відчувається душевне налаштування людини, котра співпереживає всьому, що відбувається.

Є в доробку Мрачковського й анекдотичні історії.

Пішов одного разу Болеслав з товаришем по гриби і раптом почув страшний собачий гавкіт! «Я побіг на звук. Мій знайомий сидів на березі й наче гавкав на кущі. Побачив мене, зліз на землю і вилаявся. «Біля цих чагарників знайшов гриб, — прохрипів товариш, — присів і, о Боже, віч-на-віч зіштовхнувся з кабаном». А далі було те, що було. Удвох ми помчали до машини. Тепер уже на пару видаючи дивовижні звуки, а позаду щось верещало й хрюкало».

Ці рядки гідні пера Остапа Вишні.

Звичайно, сьогодні книжку видати нескладно. Якщо є гроші. А якщо немає...

Можливо, це коротке знайомство з творчістю Болеслава Мрачковського надихне когонебудь із видавців і широкому загалу буде представлено ще одного самобутнього автора.

Анатолій ФЕДОРІВ.

До 20-річчя ухвалення Декларації про державний суверенітет України

«Зважаючи на волю українського народу та його одвічне прагнення до незалежності...»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Адже Декларація гласила, що УРСР є самостійною у вирішенні будь-яких питань свого державного життя, забезпечує верховенство Конституції та законів Республіки на своїй території, має своє громадянство, самостійно створює банкову (включаючи зовнішньоекономічний банк), цінову, фінансову, митну, податкову системи, формує державний бюджет, за необхідності впроваджує свою грошову одиницю, має власні внутрішні війська та органи державної безпеки, має право на власні Збройні Сили, як суб'єкт міжнародного права здійснює безпосередні зносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюється дипломатичними представництвами... Як бачимо, Декларація закріплювала за УРСР притаманні незалежним державам атрибути.

«Оголошуючи кінцевою метою боротьбу за незалежну українську державність...»

Хоча б побіжно нагадаємо найголовніші віхи у політичному житті республіки, які передували ухваленню Декларації про державний суверенітет. Уже в лютому 1989 року відбулася установча конференція Товариства української мови ім. Т. Шевченка, невдовзі, 4 березня 1989 року, постало товариство «Меморіал», а на початку вересня 1989-го наступ демократичних сил увінчався створенням Народного руху України за перебудову.

Паралельно відбувалося безліч політичних та культурних акцій, які також мали значний вплив на зміну настроїв у республіці. Згадаймо перший фестиваль «Червона рута», котрий з 17 по 25 вересня 1989 року проходив у Чернівцях. Хоч «Червона рута» відбувалася під егідою ЦК ЛКСМУ, та після початку дійства під натиском «неформалів» комсомол, по суті, втратив над ним контроль. А заборона Тарасу Петриненку виступати під час заключного концерту (за несанкціоноване виконання пісні, присвяченої Народному руху) та передчасне відключення світла на стадіоні після того, як володар гран-прі, кобзар Василь Жданкін почав виконувати «націоналістичний» гімн «Ще не вмерла Україна...», тільки підлили оливи у вогонь. Проте Жданкіна підтримав увесь стадіон і національний гімн було виконано до кінця.

17 листопада 1989 року на антикомуністичну маніфестацію перетворилося перепоховання на Байковому кладовищі праху політв'язнів Василя Стуса, Юрія Литвина та Олекси Тихого. Наступний, 1990-й політичний рік, розпочався потужною акцією з нагоди річниці злуки Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки, під час якої сотні тисяч громадян від Києва до Львова об'єдналися в «живий ланцюг».

На тлі цих подій йшла підготовка до березневих, 1990 року, виборів до Верховної Ради УРСР та до місцевих рад. Зокрема, 4 грудня 1989 року управління КДБ по Львівській області повідомляло Львівський обком КПУ, що за матеріалами, які є в органів, «політизовані групи опозиційної до КПРС спрямованості... активізують свою роботу у зв'язку з майбутніми виборами до республіканських і місцевих органів влади... з метою просування максимального числа своїх представників у ради народних депутатів, розцінюючи це як ключовий момент в своїй політичній діяльності... та оголошуючи кінцевою метою боротьбу за незалежну українську державність». Далі КДБ відзначає «чітку орієнтацію лідерів неформальних об'єднань на консолідацію і виступ на виборах єдиним фронтом» та повідомляє, що «наприкінці листопада неформали за ініціативи Народного руху та Української гельсінської спілки створили т. зв. блок демократичних організацій». Насамкінець КДБ застерігає, що «наявна інформація... дає підстави для висновків, що якщо найближчим часом не буде вжито рішучих заходів, спрямованих на збереження підтримки більшістю виборців передвиборчої платформи партії, то може виникнути реальна загроза прориву цих політизованих груп до влади на місцях та виходу місцевих рад з-під політичного впливу партії».

Як знаємо, КДБ у своїх висновках не помилявся, та на той час у партії значно зменшилися можливості для «вжиття рішучих заходів». Тож невдовзі під тиском опозиційних сил було схвалено досить демократичний закон про вибори народних депутатів, а вже 18 грудня 1989 року нарада представників демократичних організацій створила блок демократичних сил на виборах до Верховної Ради УРСР. Під час виборів демократичні сили отримали 125 із 450 місць в парламенті та здобули перемогу на місцевих виборах у Галичині, на Волині, у Києві... Ряд новообраних рад одразу ж ухвалили рішення про підняття національних прапорів, зокрема, 3 квітня 1990 року синьо-жовтий стяг замайорів над Львівською Ратушею, 24 травня рішення про використання національної символіки ухвалила Житомирська міськрада.

Тим часом у березні 1990 року відбувся позачерговий з'їзд народних депутатів СРСР, який скасував статтю 6 Конституції «про керівну і спрямовуючу роль КПРС». Це відкривало шлях до реальної та легальної багатопартійності — уже 29—30 квітня 1990 року на основі УГС було створено Українську республіканську партію, у травні відбувся установчий з'їзд Об'єднаної соціал-демократичної партії України, а в червні — Української селянсько-демократичної партії.

У липні значно активізувався й шахтарський рух, причому поряд з економічними з'явилися й політичні вимоги. Так, 11 липня під час одноденного політичного страйку шахтарі Донбасу висунули вимоги про департизацію підприємств, установ та організацій, націоналізацію майна КПРС, відставку уряду та формування нового із представників усіх сил суспільства. Показовим було й те, що на шахтарському мітингу майоріли синьо-жовті прапори.

ФОТОФАКТ

Директор Центрального державного архіву вищих органів влади Наталія Маковська спілкується з відвідувачами під час роботи документальної виставки «Вирішальний вибір. Документи Національного архівного фонду до 20-ї річниці Декларації про державний суверенітет України», яку відкрито з нагоди святкування 20-ї річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України у приміщенні Державної наукової архівної бібліотеки.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

УНР чи УРСР? Україна!

На ці події в республіці уже не могла не реагувати новообрана Верховна Рада, тим паче що представники демократичних сил сповна використовували її трибуну для поширення незалежницьких ідей. Однак ініційована самими ж комуністами розробка проекту Декларації затягувалася. І лише після того, як 12 червня 1990 року перший з'їзд народних депутатів РРФСР ухвалив Декларацію про державний суверенітет Росії, значно активізувався й український парламент.

Сам процес обговорення Декларації є яскравою ілюстрацією того, як новообрані народні депутати поступово усвідомлювали, що таке суверенітет та незалежність і що таке Україна. Постатейний розгляд проекту Декларації розпочався 11 липня з доповіді голови парламентської Комісії з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин Миколи Шульги. Від комісії на розгляд Верховної Ради було запропоновано проект документа під назвою «Декларація про державну незалежність (суверенітет) України». Однак така постановка питання відразу ж змусила комуністку Світлану Остроущенко поцікавитися, «чи залишається Україна у складі оновленого Союзу, чи, може, не залишається?». Натомість рухівець Микола Поровський запропонував розглянути «концептуально протилежну позицію», а саме: замість Декларації про державний суверенітет УРСР ухвалити акт «про відновлення Української Республіки як самостійної, ні від кого не залежної, суверенної держави українського народу».

Після цього розпочалася дискусія довкола назви документа — чи це має бути Декларація про державну незалежність України, чи Декларація про державний суверенітет УРСР? Приміром, Олександр Коцюба зазначав, що «суверенітет — поняття ширше й об'ємніше, ніж просто державна незалежність, оскільки держава — тільки орган у руках народу, а в поняття суверенітету також входить повновладдя народу», тому документ має називатися «Декларація про суверенітет України». Голосування показало, що назву, запропоновану комісією — «Декларація про державну незалежність (суверенітет) України» — підтримує лише 162 депутати, проте й за «Декларацію про суверенітет України» було віддано лише 183 голоси. Обговорення назви документа пішло по другому колу. Як зазначав голова комісії М. Шульга, «ми вже три години ходили навколо цього питання», а перед цим так само «три години довкола цього питання ходила комісія». При цьому він повідомив, що юристи, які працювали в комісії, висловилися проти того, щоб до назви «Декларація про суверенітет УРСР» додавати слово «державний», або щоб це був документ «про суверенітет України», оскільки «є географічна назва, а є назва держави».

Олесь Шевченко, заперечуючи проти цієї думки юристів, зауважив, що «кожен народ має ту землю, ту територію, на якій він мешкає і яка історично належить йому», та що «для українського народу — це територія, яка називається Україна, тому сьогодні повинна йти мова про державний суверенітет, державну незалежність України». При цьому він закликав тих, хто «говорить про УРСР та про її суверенітет», розкрити Конституцію та прочитати, що республіка й за чинною Конституцією є суверенною. Тож «зовсім не стоїть питання, щоб ми ще раз визначали її суверенітет — ми маємо прийняти документ про державний суверенітет, про незалежність України», — наголосив О. Шевченко. А Петро Осадчук, звертаючись до тих депутатів, які «живуть в Україні і бояться слова «Україна», закликав заглянути до своїх партквитків, де написано «Комуністична партія України», а не «Комуністична партія Радянської України». Цілком можливо, що саме цей аргумент для комуністичної більшості виявився найвагомішим.

Тож під час наступного голосування за назву «Декларація про державну незалежність (суверенітет) України» проголосували лише 212 депутатів, назву «Декларація про державну незалежність (суверенітет) УРСР» підтримав 151 депутат, і, нарешті, 248 парламентаріїв погодилися, що документ має називатися «Декларація про державний суверенітет України».

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Щоб нагадати тогочасні настрої та почування творців історичного документа, пропонуємо вам короткі витяги із виступів деяких народних депутатів під час сесійного засідання 16 липня 1990 року

Вадим Гетьман, голова правління Українського республіканського банку Агропромбанку СРСР (Уманський виборчий округ, Черкаська область):

— Щойно наш молодий парламент став фундатором історичної події. На очах багатомільйонної аудиторії наших виборців у запеклій боротьбі навколо кожного слова, кожного речення народився документ, що закладає основи нашої державності. Мені хотілося б, щоб цей історичний документ усі ми розцінювали як колективний розум, щоб ніхто не став визначати переможців і переможених, ніхто не став ділити депутатів на патріотів нації, а тим більше на її ворогів. Усі ми діти свого народу і свого часу. Всі ми прийшли сюди і добровільно взяли на свої плечі цей нелегкий вантаж заради одного — в міру своїх сил і здібностей допомогти нашому народу зайняти гідне місце в співдружності націй. Український народ, його історія дає нам для цього всі підстави.

Роман Лубківський, голова правління Львівської організації Спілки письменників України (Яворівський виборчий округ, Львівська область):

— Дорогі люди, які зараз прикипіли до телевізорів, які слухають кожен подих найвищого органу республіки — Верховної Ради. Український народ чекав довго цієї хвилини. Вона пройшла в буднях, вона пройшла в поєдинках, вона наближалась у боротьбі, у непорозуміннях і, врешті-решт, вона прийшла. Я маю честь як літератор, як письменник, як представник Народної ради, як людина, делегована від України на цю високу трибуну, заявити, що сьогодні український народ осмислює перший крок до своєї державної вольності, свій перший крок до нового державного буття. І ми, які тут сьогодні зібралися, щасливі від того, що той документ, нехай далеко ще не повний, нехай далеко ще не досконалий, дає нам певні можливості сказати так: «Ми є народ, ми є Україна, яка перед світом може і буде заявляти про своє місце під сонцем, про свої витоки, про своє минуле, а головне — про майбутнє». Декларація дає нам право бути саме таким народом, очищеним від скверни, правдивим, добромовним і національним у любові до кожного народу.

Леонід Кравчук, секретар ЦК Компартії України (Ямпільський виборчий округ, Вінницька область):

— Сьогодні в цьому залі мають звучати найбільш високі слова. Справді, вперше, мабуть, в історії українського народу, всіх народів, які населяють нашу велику українську землю, прийнято справді історичний документ. Ми ще не можемо сказати остаточно, які наслідки він справить на наше життя, але, вже прогнозуючи, можна сказати, що доля Радянської України буде великою мірою визначатися саме цим документом, як і доля всіх народів, що проживають на нашій землі. Справді, суверенність пройшла складний шлях в історії нашого народу. Важкий був шлях до цього дня, але він стався. І ми маємо історичні дати, які засвідчують, що народ України йшов до цього дня, йшов уперто і наполегливо. І саме всі народи і комуністи України, прагнучи і виражаючи волю українського народу в час перебудови, відчули биття пульсу українського народу і засвідчили своє бажання, своє прагнення, свою волю до суверенітету Радянської України. Декларація — це великий документ, це — наші наміри, це — наше бажання, а далі все залежатиме від того, що ми разом усі, в тому числі в цьому залі і поза цим залом, зробимо для того, щоб усе, що позначено в документі, щоб кожен рядок цього документа, щоб кожна думка, кожна ідея втілювалися в життя.

Ігор Юхновський, керівник Львівського відділення статистичної фізики Інституту теоретичної фізики АН УРСР (Червоноармійський виборчий округ, Львівська область):

— Леонід Макарович виступав і вітав вас як представник від Комуністичної партії. Я повинен сказати, що тут зібралися всі однодумці. Всі ми, які тут є, хочемо одного — хочемо суверенної України. І цієї суверенної України ми всі добилися. Ми прийняли Декларацію про суверенітет. Довго йшов наш народ до цього. Були татари, була Хмельниччина, були світові війни і, нарешті, Україна одержала суверенітет. Ми проголосили його, але ми маємо його добитися. Перед нами стоїть страшний кусок роботи, за яку усі повинні дружно взятися. Отож я теж від імені Народної ради всіх вас вітаю і бажаю вам успіху в тому великому труді, який на нас чекає.

Ігор Юхновський: «Перед нами стоїть страшний кусок роботи, за яку усі повинні дружно взятися»

Василь ГОЛОБОРОДЬКО: «Я змушую людину звернутися до себе, до своєї історії»

— Скажіть, Василю Івановичу, з якого часу, в якому віці ви прийшли до думки, що Україна повинна бути суверенною, незалежною державою?

— Відверто кажучи, у 60-ті роки, коли я жив більш-менш свідомим життям, навчаючись у Києві, думок про це не було. Заяви про непорушність Радянського Союзу звучали дуже переконливо і негатива, здавалося б, не несли. Отже, виступати проти дружби народів, проти братів з «єдиної радянської сім'ї» — такого навіть на думку не спадало, бо вважалось абсурдним. Інша справа — українська мова, точніше сказати, її незалежність. Я був проти русифікації. Зокрема, коли вчився у Донецькому університеті на українській філології, відверто висловлювався проти того, що навіть на українському відділенні переважна частина лекцій читалася російською мовою. А ще серед студентів поширював працю Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Мабуть, я став небезпечним для керівників університету, бо мене за цю книгу і за мої вірші, які були «якимись не такими», невдовзі з вузу виключили. Десь у цей час була «зарізана» і моя перша збірка віршів. До речі, вже у наш час мені показали один документ минулих років, в якому перший секретар Донецького обкому партії Дехтярьов повідомляв стосовно мене, що «была пресечена попытка националистической пропаганды». По суті, цей факт моєї біографії зіпсував моє життя, бо не дав мені можливості довчитись, перекрив мені шлях до Літературного інституту. У рідній країні мене не друкували вісімнадцять років. Особливий нагляд з боку КДБ був за мною у 80-ті роки, коли проходили Олімпійські ігри у Москві. Певно, стежили, щоб я не передав за кордон свої вірші. Справа у тому, що моя перша збірка, якій було відмовлено у друці, вийшла у 1970 році у Парижі. Таке явище було нонсенсом у тогочасній радянській дійсності, бо логіка була простою: оскільки поет друкується за кордоном — значить, він ворог... Прийняття Декларації про суверенітет України я, звичайно ж, сприйняв позитивно, бо це був перший крок до незалежності. З'явилася надія, що в нашій країні все зміниться на краще. Принаймні буде свобода слова, свобода друку.

— 1990 рік, коли була прийнята Декларація, певно, пам'ятається вам не лише прийняттям такого важливого для країни документа. Цього року вийшла ваша перша збірка «Ікар на метеликових крилах».

— Взагалі-то вона була не першою. В 1988-му я нарешті зміг надрукувати свої вірші у невеличкій збірці «Зелен день», яка вийшла тиражем всього тисячу примірників, але, самі розумієте, що вибір творів не завжди залежав від мого бажання. А от збірка «Ікар на метеликових крилах», яку видало київське видавництво «Молодь», — це вже серйозна робота. Через два роки побачила світ ще одна моя збірка — більш вільна, розкута. В ній я сказав усе, про що думав, що відчував.

— До речі, у ваших віршах можна простежити таку думку: свою незалежність Україна здобула, а національної самосвідомості досі не виховала. Особливо на сході України.

— На жаль, це так. У нас усюди домінує російська мова — в газетах, на радіо і телебаченні. Українське кіно, по суті, знищене. За стільки років зняли лише «Молитву про Мазепу» і показуємо в основному російський героїзм. Ви запитаєте, чому так сталося? Ні з ким було розбудовувати Україну. По-перше, наші люди виявились зіпсованими радянською дійсністю, по-друге, до керівництва країною прийшли колишні комуністи і комсомольці, які не змогли сформулювати українську ідею, створити українське поле. Я вам скажу, що на сході до українських поетів ставились дуже прискіпливо. Якщо західну Україну тримали як резервацію, дозволяючи порощувати певні ростки культури та мистецтва, то на сході була повна русифікація. Хоча у моїх віршах, наприклад, політичних мотивів зовсім мало, більше я звертався до фольклору, однак постійно був під наглядом. Адже я звертався до української спадщини, тобто до народного коріння, і це не подобалось.

— А зараз ситуація змінилась?

— Коли у 90-му прийняли Декларацію про державний суверенітет України, логічний акцент ставився на слові — СУВЕРЕНІТЕТ! Це сильне поняття, воно народжує гордість, стверджує гідність. На жаль, сьогодні у цьому сполученні акцент ставиться на іншому слові — декларація. Декларувати, тобто говорити, і все. Нашу незалежність слід наповнити українським змістом. Я розумію це як розвиток рідної мови, національної культури, мистецтва. І розвиток економіки також, оскільки за рахунок цього ми можемо створювати духовну культурну спадщину. Повинна бути підтримка і з боку держави. На жаль, нічого втішного тут сказати не можу.

— Іван Дзюба казав, що ви не шукаєте прямої відповіді на пекучі проблеми буття. Ваша поезія — це своєрідний погляд на людину зсередини «в матеріалі національної психіки й чуттєвості, ожилих та оновлених архетипах народної художності».

— Я змушую людину звернутися до себе, до своєї історії, щоб вона була уважною до того, що відбувається навколо, що чекає нас завтра. Тобто хочу розбудити її національну самосвідомість.

— Якими віршами ви б закінчили сьогоднішню тему нашої розмови про двадцятиріччя прийняття Декларації про суверенітет України?

— Я прочитаю свого вірша і нехай кожен над ним замислиться.

Добрий знайомий Параджанова
Тепер, де тільки можна, хвалиться
Своїм близьким знайомством із ним,
І діти доброго знайомого — туди ж.
Але цей добрий знайомий Параджанова
Був добрим офіцером каральної системи
І знаходився з протилежного від
Параджанова боку —
По той бік колючого дроту та «плутанки».
Але цей добрий знайомий Параджанова
Ходив сюди-туди — заходив до табору
І виходив з табору —
А поет Параджанов не мав змоги ходити
туди-сюди,
Бо він — сидів, відбував покарання під наглядом теперішнього доброго знайомого.

Алла АНТІПОВА.

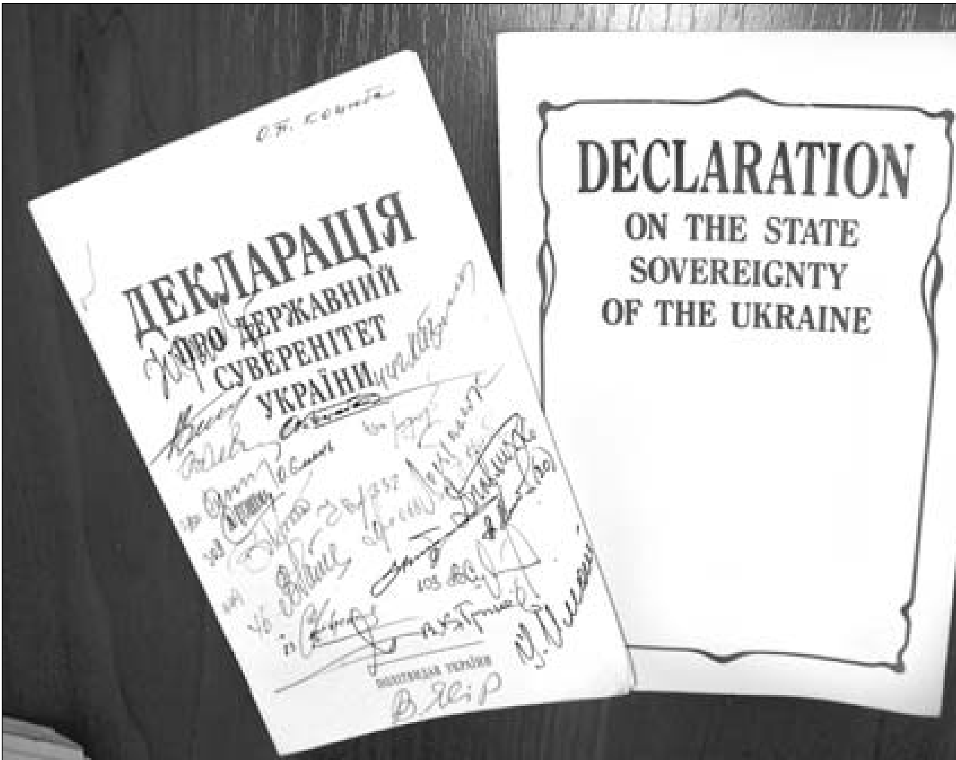
Луганськ.

Фото автора.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Василь ГОЛОБОРОДЬКО народився у селі Адріянопіль на Луганщині у селянській родині. Уже перші журнальні публікації (1963—1965 рр.) молодого поета привернули до себе увагу відомих українських поетів та письменників, Олесь Гончар назвав його «надією української літератури». Однак з 1969-го і до 1986 року твори Голобородька в Україні не друкувалися. У 1970-му видавництво «Смолоскип» у США видало його збірку «Летюче віконце», і це стало приводом для переслідування поета. І все-таки його ім'я випурхнуло за залізні радянські грати: у 1983 році в Югославії було видано антологію світової поезії, яка мала назву «Від Рабіндраната Тагора до Василя Голобородька». До збірки увійшли твори відомих у світі поетів, серед яких був і українець, не визнаний у рідній країні. Пізніше Василь Голобородько видав кілька своїх збірок на батьківщині. Він — лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченко, премій імені В. Симоненко та М. Трублаїні. Твори Василя Голобородька перекладені на англійську, польську, португальську, естонську, французьку, німецьку та інші мови. Сьогодні він живе і працює у Луганську.

Обкладинка першого видання Декларації про державний суверенітет України з автографами учасників прийняття Декларації поряд з виданням Декларації англійською.

Фоторепродукція з архіву Олександра КОЦЮБИ.

Сучасного без минулого не буває

Доцентів Житомирського держуніверситету Миколу Новика та Івана Ярмошика я застав з текстом Декларації про державний суверенітет України в руках: вони готувалися до «круглого столу», присвяченого двадцятиріччю з часу прийняття цього документа. Його намічено провести 16 липня.

— Минуло лише 20 років, а людей дуже легко здивувати, згадуючи деякі подробиці, пов'язані з прийняттям цього документа. Уже мало хто пам'ятає, що це питання було винесено на сесію Верховної Ради відповідно до резолюції, прийнятої на з'їзді Компартії України. Депутатам, які прибули на сесію, вручили проекти документів, серед яких був і текст Декларації про державний суверенітет Української РСР. Щоправда, як з іронією згадують тепер учасники тих подій, абревіатура СРСР зустрічалася там через слово, а Україна згадувалася рідко. Після палких дебатів був прийнятий зовсім інший текст. Причому за нього проголосували і депутати-комуністи. Як це стало можливим?

І. Ярмошик: Згадаймо події, що передували цьому. Горбачов не випадково проголосив курс на перебудову та гласність. Проведення економічної реформи натрапило на опір всередині самої партії. Горбачов прагнув за допомогою «гласності» та «соціалістичного плюралізму» активізувати народні маси, щоб послабити позиції тих, хто виступав проти змін.

М. Новик: Але його сподівання на те, що цю активність мас можна контролювати, не справдилися. Вже влітку 1989 року країну потряс страйк шахтарів. А згадаймо, як проходили вибори народних депутатів СРСР у Житомирі. Опозиційна до КПРС кандидат, хоч прізвищ у бюлетені було багато, набрала рекордну в цілому по Союзу кількість голосів, набагато більше навіть за Єльцина. А допоміг їй у цьому той опір, що чинили партійні органи. Люди, які там працювали, продовжували мислити по-старому, не розуміючи, що ситуація докорінно змінилася. Авторитет КПРС падав. Надто велика прірва була між лозунгами і реальною ситуацією. Економіка деградувала. Всі потерпали від тотального дефіциту товарів. 239 депутатів Верховної Ради, тобто більшість, була в той час від КПРС. Вони теж зрозуміли: настрої мас треба враховувати.

— Пригадую історію, що стосується вишу, в стінах якого ми перебуваємо. В одному з виступів на обласній партійній конференції в лютому 1974 року прозвучало: «Літератори області цілком підтримують принципову партійну оцінку докторської дисертації С. Пінчука. На звітно-виборних зборах письменницької організації ця робота була піддана гострій критиці як твір, написаний з націоналістичних позицій». Той «ізм», як можна було зрозуміти, зводився до одного: в дисертації мало було сказано про «колиску трьох братніх народів». Минуло лише чверть століття — і такий разючий поворот: комуністи теж проголосували за суверенітет України.

М. Новик: Свою роль відіграло те, що перед цим суверенітет проголосила Російська Федерація. А найголовніше — за кілька років гласності ситуація докорінно змінилася. Поступово стала відкриватися правда про сторінки української історії XX століття, які раніше взагалі замовчувалися або висвітлювалися спотворено. А дискусія про національну символіку вилилася в практичні дії. Житомир, зокрема, став четвертим обласним центром України, де поряд з тодішнім державним прапором УРСР було піднято синьо-жовтий, і сталося це за місяць до прийняття Декларації. Перед цим, у лютому, Житомир став свідком іншої важливої події: через нього пройшов живий людський ланцюг на честь річниці Акта злуки УНР і ЗУНР.

І. Ярмошик: Варто згадати і про те, який резонанс мало створення Народного руху України за перебудову у вересні 1989 року, затим — прийняття закону, за яким українська мова стала державною. Гласність, лібералізація, повернення народові правди про його минуле прискорили процес досягнення справжнього суверенітету України.

— У тому, що Декларація має історичне значення, ніхто не сумнівається. Питання в іншому: належить цей документ історії чи актуальний і нині, після прийняття Акта проголошення Незалежності і Конституції України?

М. Новик: Як може втратити актуальність документ, у якому йдеться про необхідність самовизначення українського народу, утворення своєї держави, до того ж в існуючих на той час кордонах, уперше сказано і про те, що Україна має своє громадянство, про верховенство Конституції та законів України на її території, розподіл влади на законодавчу, виконавчу й судову?

І. Ярмошик: Відкривши нову сторінку історії України, Декларація ніколи не втратить своєї цінності, бо містить положення, які залишаються актуальними. Сьогоднішнього дня без учорашнього не буває.

— Чому наше становлення проходить так важко?

М. Новик: Бо Україна століттями не мала державності. Здобувши її, ми не навчилися керуватися конституційними нормами. Кожен політик, отримавши повноваження, намагається жити за своїм розумінням влади. Якби дотримувалися вимог Конституції, усі основні питання вирішили б.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото автора.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Іван ЯРМОШИК (праворуч) — кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та правознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка, докторант кафедри історії України Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. Раніше працював в обласному краєзнавчому музеї, був відповідальним секретарем обласної організації Українського товариства охорони пам'яток. В університеті з 2000 року. Чотири роки був деканом історичного факультету.

Микола НОВИК — доцент кафедри всесвітньої історії і правознавства Житомирського державного університету імені Івана Франка. Працює в цьому вузі більше тридцяти років. Читає студентам курси теорії держави і права та конституційне право України.

СЬОГОДНІ — ДЕНЬ БУХГАЛТЕРА

Ушановувати людей цієї професії будуть у всіх без винятку організаціях України, оскільки без них не було б ні підприємств, ні фірм, ні заводів, ні редакцій. Дата свята була обрана невипадково. 16 липня 1999 року прийнято Закон України № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Він визначає правові основи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Спочатку свято відзначалося неофіційно. Однак престиж професії, її значимість для економіки країни змусили представників державної влади по-новому поглянути на функції і усвідомити, що бухгалтерський облік — це не тільки податкова звітність, а й основа для прийняття управлінських рішень! Тому в 2004 році указом Президента День бухгалтера було установлено офіційно.

І «Голос України» в особі бухгалтерського відділу нашої редакції від душі вітає всіх майстрів зведення дебету з кредитом! Так уже заведено, що ця важка професія здебільшого лягає на плечі тендітних дам. І наші бухгалтери — не виняток. Дівчата, будьте здорові, і нехай цифри вас люблять так само, як ми, і складаються в потрібні вам суми!

СПОРТ

Встановлено понад половину колон

На стадіоні НСК «Олімпійський» встановлено 46 колон, які утримуватимуть покриття над трибунами. Згідно з проектом, конструкція навісу складатиметься з 80 сталевих колон, тросової системи та мембрани. Завершення монтажу всіх колон заплановано на осінь. Про це повідомляє інформаційний центр «Україна—2012».

Наступним етапом будівництва покрівлі стане монтаж вантової системи. Процес виготовлення вантів уже завершено. Триває їх доставка на стадіон. Зараз на ярусах трибун готуються майданчики для розкладки тросових систем. Активно просуваються роботи й на інших ділянках будівництва. До речі, вони ведуться в три зміни, задіяно 1521 робітника та 180 одиниць техніки.

Турнірна хроніка

Плавання. Гельсінкі (Фінляндія). Чемпіонат Європи з водних видів спорту серед юніорів. **Батерфляй, 50 м. 1. Андрій Говоров (Україна) — 23,58;** 2. Дмитро Покотило (Росія) — 24,50; 3. Мегді Метелла (Франція) — 24,62. **Вільний стиль, 400 м.** 1. Яннік Аньель (Франція) — 3.46,26 (юніорський рекорд Європи); 2. **Сергій Фролов (Україна)** — 3.55,70; 3. Альфі Гоус (Велика Британія) — 3.56,11.

Футбол. Форвард ЦСКА Гільєрме Гусмао, права на якого належать київському «Динамо», продовжить кар'єру в Росії. Про це повідомив президент київського клубу Ігор Суркіс. «Переговори про викуп трансферу скоро завершаться. Гадаю, на цьому тижні питання буде остаточно вирішено», — сказав він. Раніше Суркіс був готовий піти на компроміс щодо вартості трансферу 21-річного бразильця, яка становить 17 мільйонів доларів. Позавчора дубль Гільєрме приніс ЦСКА перемогу в матчі Кубка Росії.

Не стало друга

Сумна звістка надійшла з Німеччини, де у віці 85 років помер один з найзнаменитіших і найавторитетніших спортивних журналістів світу Карл-Гайнц Гайманн. Він більшу частину свого життя і майже до останніх днів писав про милий його серцю футбол. Понад двадцять років Карл-Гайнц був видавцем і шеф-редактором популярного журналу «Кіккер».

Людина непростої долі, він наприкінці другої світової війни юнаком потрапив до радянського полону, де добре вивчив російську мову. Чотири роки був в'язнем концтабору, однак не затаїв образи. А, навпаки, полюбив людей з колишнього СРСР. Пан Гайманн був великим знавцем українського футболу, дружив із багатьма нашими футболістами, тренерами. Зокрема, дуже близько з Валерієм Лобановським, якого називав просто Валера. Ну, і, звісно, був незаперечним авторитетом серед колег. Земля йому пухом.

У кримському главку МНС попереджають, що сильні зливи можуть призвести до селевих потоків у горах, *повідомляє Укрінформ*

Минулого року 12 севастопольців заробили більше мільйона гривень, *повідомляє наш власкор Микола МАГДИЧ*

«Це ж як потрібно хотіти навчатися, щоб у такій черзі вистояти»

Старт дано. Україна пережила перший день вступної кампанії-2010. Цього року, за даними прес-служби Міністерства освіти та науки, відчинилися двері приймальних комісій 861 вищого навчального закладу.

Таких черг, як учора чи сьогодні, біля себе вже давно не збирали кіоски, що продають канцтовари. За файлами та папками декому з абітурієнтів довелося 25 хвилин у черзі стояти.

Та ще більший ажіотаж утворився біля самих навчальних закладів. За словами Галини, матері однієї з абітурієнток, уже за годину до відкриття приймальної комісії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана вишикувалася величезна черга: «А потім ще якийсь список «вималювався». В який начебто ще з 9-ї години вечора в середу записувалися. Подуріли люди!»

— Ти уявляєш, у нас під дверима приймальної комісії дівчина знепритомніла, — переповідає батькові схвильована абітурієнтка. — Я й сама думала, як би собі вистояти.

Подібні думки, між іншим, виникали в багатьох. Двері приймальних комісій абітурієнти підперли суцільної живою стіною. Якби в коридорах висіли термометри, стовпчик на них зашкалював би.

— Це ж як потрібно хотіти навчатися, щоб у таких чергах стояти! — каже Наталія Антонівна, знайома, котра мешкає неподалік одного зі столичних вишів.

А от киянка Ганна в перший день вступної кампанії приїхала без документів: «Я не дуже розумію, чому люди так масово пнуться у перший же день документи здавати. Я сьогодні взяла бланк заяви, напишу її вдома й піду на наступному тижні, коли члени приймальної комісії собі руку наб'ють. А може, й погода зміниться».

До речі, цього року в Міністерстві освіти та науки створили оперативний штаб «Вступна кампанія 2010 року», працюватиме приймальня громадян та багатоканальний консультативний телефон (044) 486-28-49.

А в Тернополі напередодні вступної кампанії студенти тамтешніх вузів провели акцію під назвою «Стоп корупції!». **Як повідомляє наш власний кореспондент Любов ЛЕВИЦЬКА,** вони прийшли під стіни прокуратури області та облдержадміністрації, щоб заявити: хабарництво в освітніх закладах процвітає. Про це свідчать зібрані студентами понад 700 підписів тих, кому доводилось платити за заліки, екзамени, місце в гуртожитку. Їх передадуть правоохоронним органам та владі. Акція попереджувальна. Якщо нічого не зміниться, у вересні студенти пообіцяли провести масштабніший захід. Вимоги представників студентства підтримав голова облдержадміністрації Михайло Цимбалюк. Найближчим часом він має намір зустрітися з ректорами вузів, щоб обговорити заходи з протидії проявам корупції в освітній галузі. Зокрема, до складу приймальних комісій введуть представників недержавних об'єднань, які здійснювали б громадський контроль за вступною кампанією. В облдержадміністрації за номером 52-25-82 відкрито "гарячу лінію", куди може звернутися кожен студент та абітурієнт.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Гірники закритих шахт погрожують затопити міста, якщо людям не виплатять зарплату

Акціями протесту погрожують робітники шахт «Червоний Жовтень» у Єнакієвому та «Новогродівська №2» у Новогродівці Донецької області. Причина — невиплата зарплати. Зокрема, на «Червоному Жовтні» востаннє отримували гроші ще в квітні — за березень цього року. На цьому виплата грошей закінчилася. Майже чотири місяці колектив зі 156 осіб живе без зарплати. Підприємство перебуває в стадії ліквідації і входить до складу державного підприємства «Укршахтогідрозахист». Заборгованість із зарплати на цьому держпідприємстві — понад 3 мільйони гривень. Грошей не вистачає не лише для того, щоб розрахуватися із робітниками, — бракує коштів за всіма напрямами витрат.

Загалом до складу підприємства входять 13 закритих шахт Донецької та Луганської областей. Ці об'єкти залишені для захисту від затоплення гірничих виробок і земної поверхні. У 2010-му підприємства-«водокачки» або не фінансуються зовсім, або настільки мало, що шахти захлинаються у боргах. Профспілки кажуть, що через відсутність коштів не вирішуються питання охорони праці, промислової безпеки, зростає заборгованість із зарплати.

«Люди перебувають на межі відчаю і готові на крайні заходи, — заявив голова первинної організації профспілки працівників вугільної промисловості шахти «Червоний Жовтень» Юрій Тесля. — Якщо робітникам не виплатять належні гроші, вони готові зупинити роботу водовідливного комплексу, а це матиме непередбачувані наслідки не лише для самого підприємства, а й для всього Єнакієвого». Річ у тому, що названа шахта — найнижча в місті: сюди стікається вода з інших вугільних підприємств. «Якщо водовідливний комплекс припинить роботу, під водою опиняться території, на яких розташовані житлові будинки, загрожує підтоплення і діючим шахтам» — пояснює голова профкому.

За його словами, численні звернення до різноманітних інстанцій результату не дали. Аналогічна проблема склалася і на інших підприємствах, які перебувають у стадії ліквідації, хоча й не входять до складу «Укршахтогідрозахисту». Наприклад, на шахті «Новогродівська №2» також чотири місяці сидять без грошей. Підприємство не веде видобуток, а лише відкачує воду. Гірники погрожують повністю зупинити водовідлив, якщо не отримають зарплати до кінця тижня. Це може призвести до підтоплення Селидового і Новогродівки.

Ліна КУЦ.

ФОТОФАКТ

Фото Ярослава ЧУХМАЧЕНКА.

Під стінами МВС України загальнонаціональна компанія «Ні — поліцейській державі!» провела акцію проти міліцейського свавілля, учасники якої вимагали очищення правоохоронних органів від корупціонерів та злочинців.

Крим планує побити рекорд із продажу землі на аукціонах

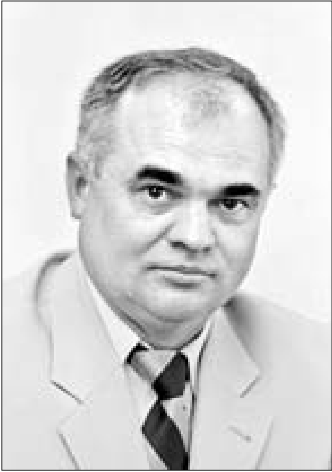
Рада міністрів автономії завершує підготовку переліку із 45 земельних ділянок для продажу на аукціоні в серпні.

«На найближчому засіданні Радміну перелік буде затверджено», — заявив заступник голови уряду автономії Георгій Псарьов. При цьому в бюджеті Криму залишиться тільки 35 відсотків надходжень від продажу землі, решту грошей перерахують до державного бюджету. За словами голови республіканського комітету АРК із земельних ресурсів Олександра Чабанова, загальна площа ділянок, запланованих до продажу, становить 1336 га. Вони розташовані на ПБК, в Армянську, Феодосії, Сакському районі та інших містах і районах півострова. «Зараз ми перевіряємо, щоб у цих ділянок історія була чиста, щоб треті особи потім не висували претензій», — підкреслив О. Чабанов. При цьому кримська влада планує побити українські рекорди щодо виручених від аукціону сум. Наприклад, ділянку в селі Оползневе (Сімеїзька селищна рада) орієнтовно хочуть продати за 40 мільйонів гривень.

Георгій ВЕРВЕС.

ПРИЗНАЧЕННЯ

Олег Левицький повернувся у прокурорське крісло

Новим прокурором Кіровоградщини призначено державного радника юстиції Олега Левицького **(на знімку).**

Він уже обіймав цю посаду з лютого 2004-го по лютий 2005 року, але з приходом нової влади був звільнений. Заступник Генерального прокурора України Микола Голомша, представляючи прокурорському загалові новопризначеного керівника, подякував колективу прокуратури області за роботу, назвавши його одним із найпрофесіональніших і найдосвідченіших у державі, в чому, безумовно, значна заслуга колишнього керівника Геннадія Тюріна, який нині очолив прокуратуру Харківської області. Тож нинішньому очільникові прокуратури Кіровоградщини представник ГПУ побажав не втрачати напрацьованих позицій. Нового прокурора області привітали голова обласної ради Микола Сухомлин та перший заступник голови облдержадміністрації Микола Мездрін.

Ольга ПИЛИПЕНКО.
Кіровоградська область.
Фото надано прес-службою обласної прокуратури.

У 2010-му підприємства-«водокачки» або не фінансуються зовсім, або настільки мало, що шахти захлинаються у боргах

Милуємося столицею з автобуса-кабріолета

Популярні в багатьох провідних країнах світу екскурсійні автобуси-кабріолети доїхали й до України. Вчора найкрасивішими місцями столиці вирушили перші «двоповерхові гіди». Відтепер, переконують організатори новації, автобуси курсуватимуть щодня і строго за розкладом (кожні 2,5 години). Так, на будні заплановано по чотири рейси: перший — об 11-й годині, останній — о пів на сьому вечора. В п'ятницю, суботу та неділю графік руху змінюється на годину, і перший автобус у путь вирушає вже о 10-й годині ранку. Натомість гостям міста пропонується додатковий нічний рейс.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Інші фото з цієї події шукайте в фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

А маршрут пролягає через саме серце міста. Пункт відправлення — Золоті ворота. Далі по курсу — найвідоміші місця столиці: Софійський собор, Михайлівський Золотоверхий, Дніпровська набережна, Батьківщина-мати, Києво-Печерська лавра, Поділ тощо. Екскурсії проводяться двома мовами — російською та англійською. До речі, ще один сюрприз організатори приготували в квитках. Їх є аж два види. Звичайний — на одне коло, інший, більш звичний для європейців, білет на цілий день. З ним турист зможе не просто побачити ту чи іншу пам'ятку, а й відвідати її. Себто ви можете зійти зі свого автобуса, приміром, на зупинці «Печерська лавра», відвідати цей унікальний історичний комплекс і продовжити свою екскурсію наступним двоповерховим туристичним кабріолетом. За квиток на одне коло дорослому доведеться викласти 70 гривень, дитині (від 7 до 12 років) — 50 гривень. За білет на цілий день правлять 90 (дорослий) та 60 (дитячий) гривень.

У Запоріжжі восени залишиться всього 10 тролейбусів

Хронічна нестача коштів на оновлення парку машин призвела до майже повного спрацювання їхнього ресурсу у Запоріжжі. Неприємну новину повідомили представники Держгірпромнагляду. Річ у тім, що 80 відсотків тролейбусів обох електротранспортних парків міста відпрацювали всі встановлені терміни експлуатації.

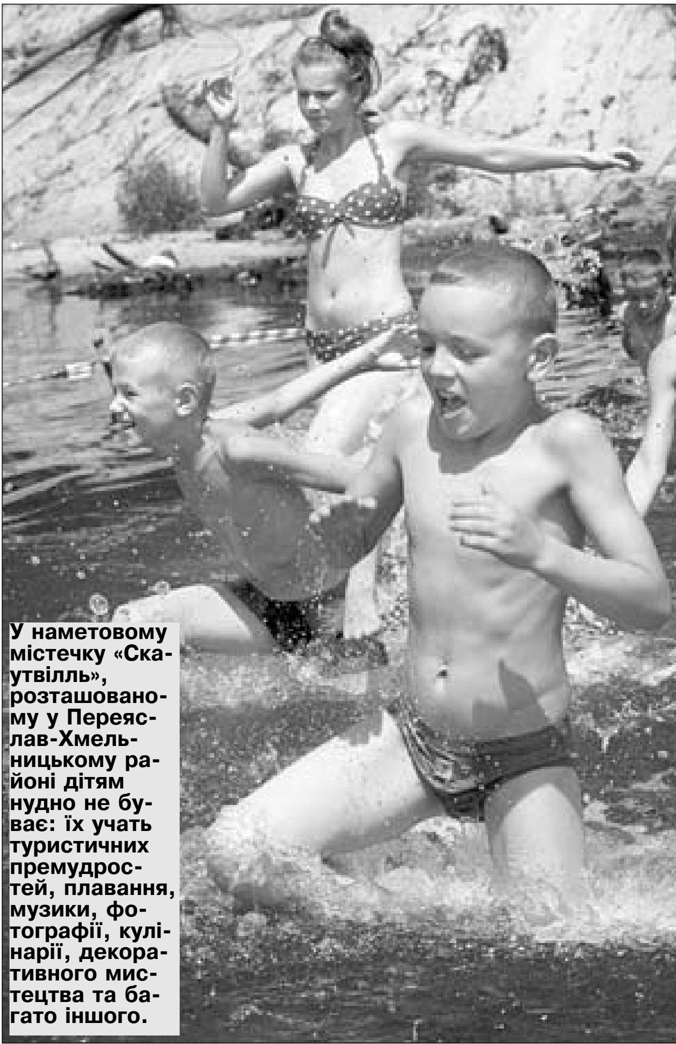
Щодо електротранспортників, то вони вперто латають те, що ще можна залатати, і випускають на лінію максимум із можливої кількості як тролейбусів, так і трамваїв. Автобус на вулицях Запоріжжя — вже давно екзотика, тож саме електротранспорт хоч якось вивозить городян у години пік. Однак, судячи з усього, так продовжуватиметься недовго.

Варто зауважити, що закупівля нових машин проводилася дуже кволо і у кращі часи. Зараз же «Запоріжелектротранс» періодично стає перед проблемою можливих акцій протесту працівників через хронічну заборгованість із зарплат. Адже субвенції з держбюджету за перевезення пільгових категорій або не надходять зовсім, або надходять вкрай незадовільно. Іншими словами, транспортники як і житловики — працівники двох чи не найбільш грошовитих галузей, сидять без копійки через сумнівну систему пільг.

Леонід СОСНИЦЬКИЙ.

Запоріжжя.

ФОТОФАКТ

Фото Надії ПАСТУШОК (Укрінформ).

У наметовому містечку «Скаутвілль», розташованому у Переяслав-Хмельницькому районі дітям нудно не буває: їх учать туристичних премудростей, плавання, музики, фотографії, кулінарії, декоративного мистецтва та багато іншого.

Затримали за поширення дитячої порнографії

У Дніпропетровську затримали зловмисника, який з 2009 року поширював дитячу порнографію на території України, Російської Федерації, Білорусі та інших країн СНД через Інтернет. Під час обшуку за місцем проживання молодого чоловіка працівники управління по боротьбі з торгівлею людьми вилучили речові докази: персональний комп'ютер із високошвидкісним доступом до мережі Інтернет, різноманітні носії інформації, що містять записи відеороликів порнографічного змісту, створені з використанням дітей, близько 20 тисяч гривень, електронні банківські картки та інші речі для запису DVD-дисків.

Порушено кримінальну справу. Наразі зловмисник перебуває в ізоляторі тимчасового тримання. Працівники міліції встановлюють осіб, які можуть бути причетні до скоєння злочину.

Шкода, що суспільство до цієї проблеми вкрай байдуже, прокоментували ситуацію у відділі зв'язків з громадськістю ГУМВС України в області. Опитування засвідчило, що тільки половина респондентів виступають за блокування провайдером доступу до сайтів, які містять дитячу порнографію.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Половина школярів відпочинуть у пересувних таборах

Сумщина лідирує в Україні за показниками оздоровлення дітей у пришкільних таборах, профільних закладах та пересувних таборах наметового типу. Цього літа у них загалом відпочине 55 відсотків школярів регіону. Цікаво, що такий альтернативний відпочинок фінансується за кошти обласних бюджетів лише на Сумщині та Донеччині. А досвід пересувних таборів область запозичила у європейських державах, зокрема — Польщі, де давно віддають перевагу активному літньому відпочинку дітей.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

Податки збільшили, а бюджет не наповнили

Понад дев'ятсот мільйонів гривень протягом півріччя зібрали податківці області до бюджетів усіх рівнів. При цьому значно збільшити податки вдалось за використання лісових ресурсів, спеціальне водокористування, акцизний збір. Зросла також плата за землю, єдиний та місцевий податок, які надходять до місцевого бюджету. Водночас план Мінфіну зі збору платежів до загального фонду державного бюджету забезпечено лише на 74 відсотки, а це означає, що від прогнозу область відстає на більше як 125 мільйонів гривень.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

У НОМЕР

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Населення обіцяє «нагріти» владу на виборах

Неприємною новиною для місцевої влади стало повідомлення про підвищення цін на газ для населення, ухвалу про що днями прийняли в НКРЕ. Місцеві депутати мали надію, що не доведеться піднімати тарифи для споживачів тепла та води, але оскільки важлива складова їх вартості дорожчає, то доведеться. Іти на такий непопулярний крок перед самими виборами до місцевих рад аж ніяк не хотілося. До того ж невідомо ще, чи держава компенсуватиме різницю в тарифах субвенціями місцевим радам. Населення новину сприйняло в штики: нагріли нас, а ми нагріємо восени на виборах. Такі розмови ведуть кам'янчани в маршрутках та на базарах. Хоч у даному випадку місцеві ради вияви́лися заручниками ситуації, адже рішення приймали не вони.

Віра ШПИЛЬОВА.

ЖИТОМИР

Коли хрестили Сергія Корольова?

Музею космонавтики імені Сергія Корольова — 40 років.

Так називається виставка, відкрита в державному архіві області. Її родзинка — метрична книга реєстрації народжень Софіївської церкви Житомира, яка містить запис №1 від 14 січня 1907 року про народження та хрещення Сергія Корольова в родині викладача першої Житомирської гімназії Павла Яковича та Марії Миколаївни. Відвідувачі виставки мають змогу ознайомитися з документами про суворі дні конструктора перших штучних супутників Землі й космічних кораблів, який сім років провів у таборах ГУЛАГу. Представлені унікальні фонозаписи і фотознімки про перебування в Житомирі матері Корольова, його дочки. Цікаві й документи бібліотечного та газетного фондів архіву, які відтворюють події, пов'язані зі створенням музею, його відкриттям.

Олексій КАВУН.

УЖГОРОД

Аеропорту необхідний новий пристрій для огляду багажу

Голова Закарпатської облдержадміністрації Олександр Ледида провів робочу зустріч, під час якої обговорено нинішні проблеми й майбутнє міжнародного аеропорту «Ужгород». Зокрема, ліцензію Ужгородському аеропорту подовжили тільки на три місяці. Комісія держдепартаменту авіатранспорту, яка нещодавно перевіряла стан летовища, знайшла кілька недоліків. Серед них: недостатня підготовка технічного персоналу і старий інтроскоп (пристрій для огляду багажу). Окремо перевіряється законність забудови прилеглої до аеропорту території. За словами директора аеропорту Олега Чеборака, першу проблему вже вирішено, — проведено навчання працівників. Усунення другої для підприємства непосильне — новий інтроскоп коштує близько 900 тисяч гривень.

Василь НИТКА.

Прадавні слов'яни жили в двоповерхівках

Доказом цього є розкопаний тернопільським археологом Василем Ільчишиним будинок у двох рівнях часів Київської Русі (XII—XIII ст.). Він порівняно невеликий — 4 на 5 метрів. Долівка першого поверху — земляна, під нею яма, яку, швидше за все, використовували як холодильник. Підлога другого поверху дерев'яна. На кожному з поверхів є печі у вигляді купола.

Зруйнував помешкання вогонь, про що свідчать залишки спаленого дерева. Судячи з усього, родина тут жила заможна. Серед знахідок — уламки амфори, черепки горщиків, кам'яні жорна, фрагменти веретена, тесла з кістки худоби, а також кістки свині, корови, коня, птиці. Найцінніше — бронзовий перстень. До речі, раніше таку само каблучку знайшли на півдні області в Борщівському районі. Нинішні знахідки виявлено поблизу села Хоми Збаразького району. Загалом поселення давніх слов'ян займає майже десять гектарів, на його розкопки потрібно немало часу й коштів. Археологи мріють про подальше його дослідження.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Сміттєве протистояння триває

На сміттєвому полігоні в селі Малашівці (Тернопільська обл.) проведено рекультивацію. Після десятиденного простою з Тернополя поступово вивозять сміття, повідомила прес-служба міськради. Жителі Малашівців продовжують блокувати під'їзд до полігона. А роботи з будівництва сміттєвого звалища поблизу Миролюбівки, куди планувалося возити сміття замість малашевського, триватимуть ще щонайменше два місяці.

Фото Віктора ГУРНЯКА/УНІАН.

У НОМЕР

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

Ізраїльський Ашкелон — побратим Умані

Древнє ізраїльське місто Ашкелон, котре згадується ще в біблійній притчі про Самсона, стало побратимом української Умані. Угоду про партнерські відносини підписали Посол Ізраїлю в Україні Зіна Калай-Клайтман, мер Ашкелона Бенні Вакнін та міський голова Умані Юрій Бодров. Як зазначили учасники підписання, об'єднує міста розвиток туризму. Ізраїльтяни знають про «Софіївку» і часто відвідують цей знаменитий дендропарк. У складі ізраїльської делегації прибули також 20 бізнесменів, членів муніципалітету, громадських активістів, котрі провели переговори з українськими колегами.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Екс-прем'єр Болгарії «посіяв» секрети

Днями екс-прем'єр Болгарії, а нині народний депутат і лідер Болгарської соціалістичної партії (БСП) Сергій Станішев був викликаний до Національної слідчої служби. Тут йому було пред'явлене обвинувачення у втраті 11 секретних документів Ради міністрів.

Ще минулої осені нинішній прем'єр-міністр Болгарії Бойко Борисов виявив нестачу кількох доповідей Державного агентства національної безпеки. Справу було передано в прокуратуру, яка і почала розслідування. Екс-прем'єр упевнений, що це — політичне замовлення Бойко Борисова, і зниклі доповіді не становлять державної таємниці.

Але експертиза підтвердила, що сім з них містили класифіковану інформацію. Решта хоча й були з грифом «секретно», але справді не містили особливих державних таємниць.

Але, на думку прокуратури, злочин не дотягує до тюремного ув'язнення колишнього прем'єра. Стаття Кримінального кодексу, за якою висунуто обвинувачення, передбачає штраф до 5 тисяч левів.

Штраф для одного з багатих громадян Болгарії — дрібниця. А от нерви йому попсують добряче. До того ж похитнеться й імідж Сергія Станішева як лідера БСП.

Олександр ВЛАДИМИРОВ.

Непокірну нафту накривають заглушкою

Аварія в Мексиканській затоці може стати «нафтовим Чорнобилем»

Через майже три місяці після аварії на буровій платформі в Мексиканській затоці ситуація лише погіршується. Після невдалих попередніх спроб зупинити витікання компанія «Брітіш Петролеум» тестує нову заглушку. Провівши випробування, фахівці компанії-винуватиці екологічної катастрофи розраховують розпочати відкачування нафти, що виливається в море з 20 квітня, коли вибухнула, а через два дні затонула нафтова платформа.

Тим часом президент США Барак Обама дедалі частіше відвідує постраждалі райони. Під час візиту до штату Луїзіана американський президент заявив: «Я думаю, що американці в цілому, і люди, які живуть біля затоки, зокрема, усвідомлюють, що ми маємо справу з масштабним і безпрецедентним лихом, згубним для навколишнього середовища. Дозвольте мені сказати прямо і зрозуміло: ВР («Брітіш Петролеум». — **Авт.**) відповідальна за цей витік і ВР заплатить за рахунок». Однак чи можна співвіднести фінансові й екологічні втрати від катастрофи, яку уже зараз називають найбезпрецедентнішою за масштабами у США? В одному з інтерв'ю глава Білого дому заявив, що розлив нафти вплинув на моральний дух американців так само, як і теракти 11 вересня 2001 року, а представник міжнародної організації Грінпіс назвав його «нафтовим Чорнобилем».

Уже сьогодні нафтова пляма, що утворилася внаслідок катастрофи, досягла узбережжя Луїзіани і наближається до берегів Флориди та Алабами. У цих трьох штатах запроваджено режим надзвичайного стану. За даними, отриманими із супутників, з пошкоджених свердловин затонулої бурової щодоби витікає близько 25 тисяч барелей нафти, а не 5 тисяч, як колись вважалося, **повідомляє «Євроньюз».**

Тим часом потрапляння сирої нафти в гирла річок, зокрема — в багату на устриці затоку Апалачикола, призведе індустрію морепродуктів до катастрофи. Однак головна небезпека загрожує болотам, що знаходяться у Флориді, Еверглейдс; експерти побоюються: у разі подальшого виверження нафти з дна затоки болота перетворяться на «мертву зону». Існує ймовірність, що пляму підхопить і поширить уздовж східного узбережжя Гольфстрім, забруднивши береги та гирла річок, Чесапицьку затоку, а в остаточному підсумку — багату на рибу Велику Ньюфаундлендську банку. Що вже казати про птахів, риб і ссавців, які вмирають, потрапивши в нафтовий полон.

Загроза нависає й над містами, розташованими на материку на віддалі від моря. Невдовзі настане сезон ураганів, і будь-який дощовий шторм може підхопити розлиту по поверхні океану нафту, а відтак — забруднити нею прісноводні озера та річки.

З огляду на масштаби катастрофи, влада США запровадила повторний мораторій (мінімум до 30 листопада 2010 року) на глибоководне буріння в Мексиканській затоці, заявив міністр внутрішніх справ США Кен Салазар. Перший увели відразу після аварії, однак суд за позовом нафтових компаній скасував мораторій. Дивовижно, але більшість американців проти заборони. Відповідно до національного опитування, проведеного агентством Блумберг, 73 відсотки опитаних переконані, що немає потреби зупиняти буріння, і називають інцидент в Мексиканській затоці «безглуздим нещасним випадком».

Анна БОЙКО.

ФОТОФАКТ

У столиці Монголії Улан-Баторі відбувся четвертий фестиваль національного костюма, де було представлено численні зразки одягу та аксесуарів.

Фото Синьхуа/Укрінформ.

У Китаї через фальшиве повідомлення про бомбу негайно сів літак

У ніч на четвер здійснив вимушену посадку літак із 93 пасажирами на борту, **передає агентство Синьхуа.** Лайнер авіакомпанії «Чайна саутерн ейрлайнз» вилетів з Урумчі в Гуанчжоу, однак не закінчив рейс, негайно приземлившись у Ланьчжоу. Причиною стало анонімне повідомлення про бомбу на борту, що надійшло в поліцію Гуанчжоу. Після приземлення пасажирів літака евакуювали, а поліцейські та вибухотехніки оглянули лайнер, однак нічого підозрілого не знайшли.

ФОТОФАКТ

Експерти та лідери жіночих організацій зібрались у Бразилії на XI регіональну конференцію з питань становища жінок у Латинській Америці й на Карибах.

Фото Синьхуа/Укрінформ.

ЦРУ заплатило іранському ядерникові 5 млн. доларів

За співробітництво з американськими спецслужбами ЦРУ заплатило іранському вченому Шахраму Амірі більше 5 мільйонів доларів, повідомляє «Вашингтон пост» з посиланням на інформовані джерела. Однак, повернувшись до Ірану, фізик навряд чи зможе їх одержати. На початку липня президент США Барак Обама затвердив пакет санкцій, які істотно обмежують можливості співробітництва між американськими банками й іранськими організаціями.

Шахрам Амірі, пов'язаний, як припускають, з іранською ядерною програмою, пропав у Саудівській Аравії 2009 року. Іранська влада пояснила зникнення вченого підступами ЦРУ, яке, на їхню думку, викрало фізика з допомогою саудівських спецслужб. Однак американська сторона стверджувала, що Шахрам Амірі сам утік до США й добровільно співпрацював із Центральним розвідувальним управлінням.

Нова «польсько-польська війна»?

Не лише в Україні, а й серед колишніх країн «соціалістичного блоку» політики практикують своєрідний поділ країни на дві частини. Приміром, починаючи з 2005 року, подібні проблеми з особливою гостротою проявляються у сусідній Польщі. В їх основі — протистояння двох політичних сил, що вийшли з легендарної «Солідарності» — Громадянської платформи (ГП) і «Права і справедливості» (ПіС), які відрізняються за концепціями розвитку та бачення майбутнього країни.

«Кастингом» для цих політичних сил служать виборчі кампанії, але в період між ними також проходить гостра політична боротьба, останній етап якої (з 2005 до 10 квітня 2010 р.) польські політологи назвали «польсько-польською війною».

Видавалося, що політиків мала примирити, а суспільство об'єднати смоленська трагедія 10 квітня 2010 року. Проте перевірка примиренням, якому раділи поляки у період президентської кампанії, закінчилася в момент оголошення результатів голосування.

Отримавши підтримку майже половини учасників виборчого процесу (близько 8 із майже 17 мільйонів голосуючих), лідер ПіС Ярослав Качинський знову повернувся до свого звичайного, виробленого і шліфованого роками іміджу наступального, гострого в критичних висловлюваннях та жорсткого політика, від якого відмовився на період президентської кампанії.

Так, в інтерв'ю газеті «Жечпосполіта» Я. Качинський з жалем висловлюється про «недостатньо сильне акцентування негативних моментів, які принесе Польщі президентство Броніслава Коморовського», та наголошує, що «абсолютно виключає можливість будь-якої політичної співпраці» з тими, «хто непорядно поводив себе стосовно його брата та інших загиблих у смоленській катастрофі.

Політики правлячої ГП також не залишаються у боргу, витягуючи «гріхи» Качинського та спіч-мейкерів його партії, зокрема, з часів президентської кампанії 2005 року. Найбільш скандальними у цьому контексті вважаються виступи депутата Сейму від ГП Януша Палікота. Так, днями в центрі суспільної дискусії опинилися його висловлювання з приводу «моральної відповідальності за смерть 95 пасажирів Ту-154М Л. Качинського, який готував виїзд» 10 квітня, а тому «має на руках кров загиблих у катастрофі».

Соціальні психологи застерігають політиків від внесення у суспільство ще одного поділу — на суспільство 7 квітня (дата візиту до Катині прем'єр-міністра Дональда Туска. — **Авт.**) та суспільство 10 квітня (дата загибелі президента Леха Качинського на шляху до Катині. — **Авт.**), який може бути спровокований свіжим політичним конфліктом, що визріває між ПіС та ГП навколо смоленської трагедії. Соціологи та політологи стверджують: започатковуючи новий виток «польсько-польської війни», політичні угруповання намагаються відволікти увагу населення країни від злободенних проблем соціально-економічного життя. «Законсервувавши», а якщо вдасться, і поглибивши наявний рівень електоральної підтримки, правляча ГП зможе відтермінувати проведення обіцяних суспільству реформ, а опозиційна ПіС — обійтися без чергових обтяжливих для бюджету соціальних обіцянок, які доведеться виконувати у разі приходу до влади. Тобто використовують «війну» та поділ суспільства як інструмент підготовки до чергових виборів — місцевих (осінь 2010) та парламентських, які доведеться провести достроково (імовірно, навесні 2011 р.), щоб новий або «старий-новий» уряд зміг спокійно підготуватися до головування Польщі у ЄС, що розпочнеться 1 липня 2011 року.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Варшава.

Витік з розшифровки записів самописця

Після низки політичних спекуляцій, які з'являлися у польських ЗМІ останніми днями, «холодним душем» прозвучала інформація про розшифрування чергового фрагмента записів бортового самописця президентського Ту-154М. Позавчора, завдяки «слідчим»-журналістам телеканала «ТВН-24», надбанням гласності стали слова 1-го пілота президентського авіалайнера Аркадіуша Протасюка: «Якщо не сяду (сядемо), то мене (вб'є) вб'ють». Репортери застерігають, що «поки що невідомо, у якому контексті були сказані ці слова». Прокуратура та влада відмовляються від офіційних коментарів.

Влада США запровадила повторний мораторій (мінімум до 30 листопада 2010 року) на глибоководне буріння в Мексиканській затоці

Баланс 2 квартал 2010 року ВАТ "Дойче Банк ДБУ"

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	49 637	853
2	Торгові цінні папери	0	0
3	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визначенням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
4	Кошти в інших банках, у тому числі:	0	54 008
4.1	В іноземній валюті	0	0
5	Резерви під знецінення коштів в інших банках	0	(540)
5.1	Резерви у відсотках до активу	0	1
6	Кредити та заборгованість клієнтів, у тому числі:	0	0
6.1	Кредити та заборгованість юридичних осіб, у тому числі:	0	0
6.1.1	В іноземній валюті	0	0
6.2	Кредити та заборгованість фізичних осіб, у тому числі:	0	0
6.2.1	В іноземній валюті	0	0
7	Резерви під знецінення кредитів	0	0
7.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
8	Цінні папери в портфелі банку на продаж	174 228	166 170
9	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
9.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
10	Цінні папери в портфелі банку до погашення	0	0
11	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
11.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
12	Інвестиції в асоційовані й дочірні компанії	0	0
13	Інвестиційна нерухомість	0	0
14	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	0	0
15	Відстрочений податковий актив	3 199	2 080
16	Основні засоби та нематеріальні активи	1 664	1 610
17	Інші фінансові активи	9	2
18	Резерви під інші фінансові активи	(3)	0
18.1	Резерви у відсотках до активу	32	0
19	Інші активи	667	439
20	Резерви під інші активи	(117)	(31)
20.1	Резерви у відсотках до активу	18	7
21	Довгострокові активи, призначені для продажу, та активи групи вибуття	0	0
22	Резерви під зменшення корисності інвестицій в асоційовані й дочірні компанії, що утримуються з метою продажу	0	0
22.1	Резерви у відсотках до активу	0	0
23	Усього активів, у тому числі:	229 284	224 591
23.1	В іноземній валюті	1 111	431
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
24	Кошти банків, у тому числі:	0	0
24.1	В іноземній валюті	0	0
25	Кошти юридичних осіб, у тому числі:	10 609	1 256
25.1	В іноземній валюті	1 045	434
25.2	Кошти юридичних осіб на вимогу, у тому числі:	10 609	1 256
25.2.1	В іноземній валюті	1 045	434
26	Кошти фізичних осіб, у тому числі:	0	0
26.1	В іноземній валюті	0	0
26.2	Кошти фізичних осіб на вимогу, у тому числі:	0	0
26.2.1	В іноземній валюті	0	0
27	Боргові цінні папери, емітовані банком, у тому числі:	0	0
27.1	В іноземній валюті	0	0
28	Інші залучені кошти	0	0
29	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	0
30	Відстрочені податкові зобов'язання	0	0
31	Резерви за зобов'язаннями	0	1 215
32	Інші фінансові зобов'язання	4	0
33	Інші зобов'язання	102	7
34	Субординований борг	0	0
35	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу, чи групами вибуття	0	0
36	Усього зобов'язань, у тому числі:	10 715	2 478
36.1	В іноземній валюті	1 138	1 649
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
37	Статутний капітал	228 666	228 666
38	Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів (учасників)	0	0
39	Емісійні різниці	0	0
40	Резерви, капіталізовані дивіденди та інші фонди банку	0	0
41	Резерви переоцінки необоротних активів, у тому числі:	0	0
41.1	Резерви переоцінки нерухомості	0	0
41.2	Резерви переоцінки нематеріальних активів	0	0
42	Резерви переоцінки цінних паперів	0	0
43	Резерви переоцінки за операціями хеджування	0	0
44	Прибуток/Збиток минулих років	(6 553)	0
45	Прибуток/Збиток поточного року	(3 544)	(6 553)
46	Усього власного капіталу	218 569	222 113
47	**Усього пасивів**	**229 284**	**224 591**

Примітка «Зобов'язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках» за 2 квартал 2010 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату поточного кварталу	На кінець попереднього фінансового року	Зміни після дати останньої річної звітності (+;-)
1	Гарантії, що надані	0	6076	-6 076
2	Зобов'язання з кредитування, які надані банкам	0	0	0
3	Зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам	196 499	0	+196 499
4	Надана застава	0	0	0

Фінансовий звіт ВАТ "Дойче Банк ДБУ" за 2 квартал 2010 року

Звіт про фінансові результати за 2 квартал 2010 року ВАТ "Дойче Банк ДБУ"

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	На звітну дату кварталу: поточного року	На звітну дату кварталу: попереднього фінансового року
1	2	3	4
1	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	5 327	0
1.1	Процентні доходи	5 329	0
1.2	Процентні витрати	(2)	0
2	Чистий комісійний дохід/(Чисті комісійні витрати)	168	0
2.1	Комісійні доходи	274	0
2.2	Комісійні витрати	(106)	0
3	Результат від торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	0	0
4	Результат від операцій з хеджування	0	0
5	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, які обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	0	0
6	Результат від торгівлі іноземною валютою	61	0
7	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
8	Прибуток/(Збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	0	0
9	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	0	0
10	Результат від переоцінки іноземної валюти	1	0
11	Резерви під заборгованість за кредитами	537	0
12	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
13	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	0	0
14	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення	0	0
15	Резерви за зобов'язаннями	1 215	0
16	Інші операційні доходи	5	0
17	Доходи/(Витрати) від дострокового погашення заборгованості	0	0
18	Адміністративні та інші операційні витрати	(11 977)	0
19	Результат від участі в капіталі	0	0
19.1	Дохід від участі в капіталі	0	0
19.2	Втрати від участі в капіталі	0	0
20	Дохід/(Збиток) від довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
21	Прибуток/(Збиток) до оподаткування	(4 663)	0
22	Витрати на податок на прибуток	1 119	0
23	Прибуток/(Збиток) після оподаткування	(3 544)	0
24	Чистий прибуток/(збиток) від продажу довгострокових активів, призначених для продажу	0	0
25	Чистий прибуток/(збиток) банку	(3 544)	0

Примітка "Окремі показники діяльності банку" за 2 квартал 2010 року ВАТ "Дойче Банк ДБУ"

Рядок	Найменування рядка	На звітну дату	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку (тис. грн.)	216 605	74194
2	Адекватність регулятивного капіталу (%)	5454.67	не менше 15%
3	Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (%)	96.06	не менше 9%
4	Поточна ліквідність (%)	2108.04	не менше 40%
5	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (%)	0.2	не більше 25%
6	Великі кредитні ризики (%)	0	не більше 800%
7	Максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (%)	0	не більше 5%
8	Максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (%)	0	не більше 30%
9	Рентабельність активів (%)	0	х
10	Кредитні операції, що класифіковані як "стандартні" (тис. грн.)	0	х
10.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
11	Кредитні операції, що класифіковані як "під контролем" (тис. грн.)	0	х
11.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
12	Кредитні операції, що класифіковані як "субстандартні" (тис. грн.)	0	х
12.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
13	Кредитні операції, що класифіковані як "сумнівні" (тис. грн.)	0	х
13.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
14	Кредитні операції, що класифіковані як "безнадійні" (тис. грн.)	0	х
14.1	Сформований резерв за такими операціями (тис. грн.)	0	х
15	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	(0,02)	х
16	Сума сплачених дивідендів за 2009 рік на одну:	0	х
16.1	Просту акцію	0	х
16.2	Привілейовану акцію	0	х
17	Перелік учасників (акціонерів) банку, які прямо та опосередковано володіють 10 і більше відсотками статутного капіталу банку	Дойче Банк АГ код країни 276 пряма участь 100% опосередкована участь 0%	х

Голова Правління **Сєрьогін К.В.**

Головний бухгалтер **Рибенко О.В.**

ВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Національна академія медичних наук України, у відповідності до свого Статуту, повідомляє імена кандидатів у дійсні члени (академіки) і члени-кореспонденти НАМН України, висунутих на підставі повідомлення в газеті "Голос України" від 10.06.2010 року радами наукових установ та вищих навчальних закладів, державними та громадськими організаціями, дійсними членами та членами-кореспондентами НАН та НАМН України:

Кандидати у дійсні члени (академіки) НАМН України за спеціальностями:

оториноларингологія - Заболотний Дмитро Ілліч; **регенеративна медицина** - Гринь Владислав Костянтинович; **педіатрія** - Аряєв Микола Леонідович, Майданнік Віталій Григорович; **фізіологія** - Мороз Василь Максимович; **ревматологія і кардіологія** - Коваленко Володимир Миколайович; **соціальна медицина** - Вороненко Юрій Васильович, Москаленко Віталій Федорович; **радіаційна ендокринологія** - Тронько Микола Дмитрович; **нейротрансплантологія** - Цимбалюк Віталій Іванович.

Кандидати у члени-кореспонденти НАМН України за спеціальностями:

педіатрія - Волосовець Олександр Петрович; **ендокринна гінекологія** - Дубоссарська Зінаїда Михайлівна; Дьоміна Тетяна Миколаївна; Татарчук Тетяна Феофанівна; **дієтологія** - Харченко Наталія В'ячеславівна; **дитяча кардіохірургія** - Лазоришинець Василь Васильович; **трансплантація серця** - Тодуров Борис Михайлович; **акушерство і гінекологія** - Вдовиченко Юрій Петрович, Грищенко Ольга Валентинівна, Камінський В'ячеслав Володимирович, Потапов Валентин Олександрович; діабетологія - Маньковський Борис Микитович; **урологія** - Лісовий Володимир Миколайович; **медицина праці** - Чернюк Володимир Іванович; **інтервенційна кардіологія** - Соколов Юрій Миколайович; **судова медицина** - Бабанін Анатолій Андрійович.

Господарським судом Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1 а) 01.06.2010 р. порушено справу № Б3/110-10 про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Єкатеринославська страхова компанія» (код ЄДРПОУ 30838290; 49005, м. Дніпропетровськ, вул. Сімферопольська, буд. 17, оф.101, п/р 2650500017105 в ДФ ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України», МФО 305675), введено процедуру розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Лященко Сергія Сергійовича (ліцензія АБ № 176118, поштова адреса: 49027, м. Дніпропетровськ, а/с 1784).

Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів з дати публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) від 24.06.2010 р. по справі № Б38/23-10 Товариство з обмеженою відповідальністю «Саяни», зареєстроване за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Гаванська, буд. 4 (код ЄДРПОУ 31468087), р/р 2600501502467 в ДФ АТ «Укрексімбанк», МФО 305675, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором Товариства з обмеженою відповідальністю «Саяни», зареєстрованого за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Гаванська, буд. 4 (код ЄДРПОУ 31468087), призначено арбітражного керуючого Жукова Сергія Вікторовича, ліцензія А. А. № 669630 від 03.08.2006 р. (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Глінки, 2, оф. 704, тел. (056) 790-52-00, 790-52-55.

Господарським судом Вінницької області (21036, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру відносно Войнашівського комунального підприємства «Оберіг» (адреса: 23007, Вінницька область, Барський район, селище Бар, вул. Вокзальна, 1, код ЄДРПОУ 30870836, р/р 2600805640128 в ПАТКБ «Правекс-Банк», МФО 321983). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Глебова Василя Федоровича -м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 23(офіс), ліцензія АВ № 158475 від 13.12.06 р., тел. 67-33-66, моб. тел.067-432-93). Постанова від 17.06.2010 р. Справа № 5/84-10.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Повідомлення

Відповідно до пункту 2 статті 2 Закону України від 18.03.2004 року № 1625-IV «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» Севастопольський апеляційний адміністративний суд повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання Привалової Анжеліки Вячеславівни безстрокового суддею Севастопольського апеляційного адміністративного суду.

Господарським судом Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) 01.06.2010 р. порушено справу № Б3/111-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Петрово +» (код ЄДРПОУ 32286695; 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Панікахі, буд. 2, корп. 12, оф. 48, п/р 26009003613001 в ВАТ «КБ Причорномор'я», МФО 306759), введено процедуру розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Лященко Сергія Сергійовича (ліцензія АБ № 176118, поштова адреса: 49027, м. Дніпропетровськ, а/с 1784).

Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів з дати публікації оголошення.

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб повідомляє:

08 липня 2010 року внесено зміни в Реєстр учасників (тимчасових учасників) Фонду: учасник Фонду Відкрите акціонерне товариство РЕАЛ БАНК змінив назву на **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "РЕАЛ БАНК"** (свідоцтво учасника Фонду №059 від 08.07.2010); учасник Фонду Відкрите акціонерне товариство Банк "ТРАСТ" змінив назву на **Публічне акціонерне товариство Банк "ТРАСТ"** (свідоцтво учасника Фонду №190 від 08.07.2010); учасник Фонду Акціонерний комерційний банк "Альянс" змінив назву на **Публічне акціонерне товариство "Банк Альянс"** (свідоцтво учасника Фонду №023 від 08.07.2010).

09 липня 2010 року внесено зміни в Реєстр учасників (тимчасових учасників) Фонду: учасник Фонду Відкрите акціонерне товариство Акціонерний банк "Укргазпромбанк" змінив назву на **ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРГАЗПРОМБАНК"** (свідоцтво учасника Фонду №121 від 09.07.2010). 0-800 308108 www.fg.org.ua

---

Господарський суд АР Крим (95006, АР Крим, м. Сімферополь, вул. Рози Люксембург, 29) ухвалою від 29.06.2010 р. по справі № 2-30/2634-2010 порушив справу про банкрутство і відкрив процедуру санації у відношенні Комунального Підприємства Водопровідно-Каналізаційного Господарства Щолкінської міської ради (ЗКПО 35457765, адреса місцезнаходження: 98213, АР Крим, Ленінський район, м. Щолкіно, гуртожиток № 3, а\с 184, р\р 260013013222, у Філії Ленінського відділення № 4564 «Ощадбанк», МФО 384146).

Керуючим санацією Комунального Підприємства Водопровідно-Каналізаційного Господарства Щолкінської міської ради призначений директор — Касаткін Євген Павлович, адреса місцезнаходження: 98213, АР Крим, Ленінський район, м. Щелкіно, гуртожиток № 3, а\с 184, ідентифікаційний номер -1944114618).

Розпорядником майна Комунального Підприємства Водопровідно- Каналізаційного Господарства Щолкінської міської ради призначений арбітражний керуючий Борисенко Олександр Миколайович (ліцензія арбітражного керуючого серія АВ № 081116, адреса місцезнаходження: АР Крим, м. Сімферополь, вул. Куйбишева, 15, кв. 165).

Постановою Господарського суду Львівської області (79014, вул. Личаківська,128 м. Львів) від 11 травня 2010 року по справі № 8/15 Приватне підприємство «Еко-Форум А. Б.» (82660, вул. Устияновича, 155А, смт. Славсько, Сколівського району, Львівської області ідентифікаційний код 34667818), визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Мірчук Галину Василівну (82400, вул. А. Шептицького, 25-а, м. Стрий, Львівська обл.). Заяви кредиторів приймаються ліквідатором протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Харківської області (Держпром, 8-й під'їзд, майдан Свободи, 5, м. Харків, 61022) від 05.07.2010 року по справі Б-48/30-10 ФОП Кабіцьку Рушану Рахимзянівну (код 2575923862, адреса реєстрації: 61002, м. Харків, пров. Брянський, буд. 7, к. 189), визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Богомазова Павла Сергійовича (ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства АВ 470225 від 27.02.2010 року, код 3201502193, адреса реєстрації: м. Харків, просп. П'ятдесятиріччя ВЛКСМ, буд. 50, гурт.). Вимоги кредитор в приймаються протягом 60 днів з дня опублікування оголошення.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до п.2 ст.2 Закону України «Про обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» повідомляємо про підготовку матеріалів щодо обрання **Матвєєвої Вікторії Вікторівни** безстроково суддею Луганського окружного адміністративного суду.

Господарськи судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4)

— постановою від 09.07.2010 року по справі №-19/101/10 Товариство з обмеженою відповідальністю «Уксільгосппродукт» (ЄДРПОУ 30054956, 69002, м. Запоріжжя, пр. Леніна, б. 192, к. 128) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура;

— постановою від 13.07.2010 року по справі №-19/117\10 Товариство з обмеженою відповідальністю «КАЙНАР-УКРАЇНА» (ЄДРПОУ 34373339, 69065, м. Запоріжжя, майдан Інженерний, б. 1) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Мартиненко Наталію Михайлівну (Поштова адреса: 69006, п/в № 6, а/с № 151, м. Запоріжжя).

Претензії кредиторів і заяви приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Господарський суд Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) Постановою від 03.06.2010 р. по справі № 23/29 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру стосовно Приватного багатопрофільного підприємства «Нафтекс», вул. Жовтнева, 54, к. 3, м. Полтава, код ЄДРПОУ 31967150. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Телешуна Ю. В. (ліцензія № 271693 від 08.02.2006 р.), 36003. м. Полтава, м-н Незалежності, 1 Б, кім. 27, т. 56-48-36.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Постановою Київського апеляційного господарського суду від 30.06.2010 р. у справі №16/1376/83б скасовано постанову господарського суду Чернігівської області від 05.05.2010 р. в частині призначення Авраменка В. А. ліквідатором ТОВ «Чернігівський завод будівельних матеріалів» (код ЄДРПОУ 32284441). Ліквідатором ТОВ «Чернігівський завод будівельних матеріалів» призначено —арбітражного керуючого Ткачука Олександра Вікторовича (ліцензія серії АВ № 397362 від 03.12.2008 року, видана Державним департаментом з питань банкрутства).

Заяви з кредиторськими вимогами до банкрута та документи, що їх підтверджують, прохання повторно направити на адресу: 02218, м. Київ, проспект Генерала Ватутіна, 2, кв. 95, Ткачуку О. Б.

З дня опублікування цього оголошення скасовуються всі довіреності на представництво інтересів Товариства з обмеженою відповідальністю «Чернігівський завод будівельних матеріалів», що видані не за підписом Ткачука Олександра Вікторовича.

Оголошення носить інформаційний характер, та публікується з метою зібрання інформації, необхідної ліквідатору для проведення ліквідаційної процедури.

ПАРАД ПОРАД

№ 130 (4880) П'ЯТНИЦЯ, 16 ЛИПНЯ 2010

Сьогодні в Україні переважно без опадів, лише в західній частині місцями короткочасний дощ, гроза. Вітер північно-східний, у західних областях південно-східний, 5—10 м/с. Температура вночі 16—21 тепла, на узбережжі морів до 25 градусів; удень 29—34°, у східній половині місцями 35—37° градусів тепла, у Прикарпатті 25—30°.

ЦЬОГО ДНЯ, 16 ЛИПНЯ

1795. Створено Волинську губернію. **1924.** Пуск Єнаківського коксохімічного заводу. **1945.** Сполучені Штати випробували першу в світі атомну бомбу. **1972.** Олег Блохін дебютував у збірній СРСР. **1975.** Розпочався спільний радянсько-американський космічний проект "Союз"—"Аполлон". **1985.** Помер німецький письменник, Нобелівський лауреат Генріх Белль ("Де ти був, Адаме?", "Очима клоуна", "Дім без господаря" та ін.).

СМАЧНОГО!

Сирний тортик

Цей тортик хороший тим, що його не треба випікати.

Основою для чизкейка стануть 300 г печива, що легко кришиться, і 100—150 г вершкового масла. Для начинки потрібно купити 500 г маскарпоне (це вершковий сир, можна замінити його солодкими вершковими сирками), 200 мл вершків 33—35% жирності, 150 г цукру, 20 г желатину.

Готуємо! Желатин залийте 100 мл холодної кип'яченої води, залишіть на годину. Печиво пропустіть через м'ясорубку або подрібніть у блендері, масло розтопіть. До печива додайте масло, перемішайте й викладіть у форму (діаметром 24—26 см). Утрамбуйте добре й, поки готувати-мите начинку, поставте основу в холодильник. Желатин доведіть до кипіння (але не кип'ятіть) і остудіть. Вершки збийте з цукром. Додайте маскарпоне, добре перемішайте, додайте желатин і знову перемішайте.

Викладіть масу на основу з печива, розрівняйте й поставте в холодильник на 3—4 години.

Чизкейк готовий!

Ірина ВОЛОШКА.

Київ.

Виграти інтелектуальну дуель з... офіціантом

ЗБИРАЮЧИСЬ У РЕСТОРАН

Багато життєвих наук, яким у цивілізованому світі «навчають» з дитинства, радянською епохою були благополучно викреслені з нашої свідомості. Тепер багатьом доводиться надолужувати втрачене. Один з таких недоглядів — ігнорування науки про культуру пиття. Нас не вчили вибирати напої, правильно їх пити, ми не розуміємо особливості винних карт у ресторанах рідного міста. Боїтеся незручних ситуацій? Вам здається, що людина з підносом розумніша за вас?..

Не біда. Насамперед ви повинні знати: офіціанта навчили на око визначати «головного» за столом. Щоб він не помилився у виборі, першим попросіть подати вам винну карту.

Якщо виникнуть труднощі у виборі напоїв до замовлених страв, не соромтеся запросити до столу сомельє (фахівець із вин, у коло його обов'язків входить не тільки консультування по винній карті, а й дегустація алкогольних напоїв). У хорошому закладі робіть це сміливо. Сомельє неодмінно виявить зовнішню дружелюбність, навіть якщо ви йому скажете, що до пармської шинки з динею... к'янті не підходить.

Те, що до риби замовляють біле вино, а до м'яса червоне для багатьох здається прописною істиною. Отож, в XXI столітті про це «непорушне» правило вже намагаються забути. У великій компанії гастрономічні смаки неодмінно розділяться. Є чимало універсальних вин, що підходять до будь-яких страв: червоне піно нуар (найкоктейлівший серед усіх сортів винограду) підійде навіть до річкової риби й овочів. А біле бургундське відмінно замінить червоні вина в сполученні з нежирною яловичиною або птахом.

У винній карті присутні напої різних цінових категорій. Щоб не вимовляти вголос принизливу фразу «це для мене дорого», вкажіть сомельє на 2—3 найменування в бажаному ціновому діапазоні. Він зрозуміє. Якщо персонал проявляє агресивну наполегливість, схиляючи вас до непередбачених витрат, варто наголосити — «це не зовсім те, що нам потрібно». Сакраментальне згадування про ціну так і не пролунає, однак зміст фрази неодмінно «дійде» до настирного працівника закладу.

Тут варто зазначити, що в більшості ресторанів існує «регіональна» спеціалізація винного льоху. В італійських — це може бути бароло (Barolo — італійське вино, що претендує на титул «вина королів і короля вин») або к'янті (найвідоміше червоне італійське вино, перша згадка про яке датується 1398 роком). У французьких — бургундія, рона або бордо (за аналогією з виноробними провінціями Франції). Саме в цій частині винної карти шанси знайти що-небудь цікаве за прийнятною ціною максимальні. І сомельє неодмінно підтримає ваш вибір, тому що вина «рідного» регіону, як правило, це його основна сфера компетенції.

Коли сомельє починає виконувати навколо вас дивний танець із пляшкою, велика спокуса самому почати «смикатися». Не варто. У цей момент ризик мати недоречний вигляд максимальний. Від вас потрібно лише глянути на етикетку й переконатися, що вона відповідає вашому замовленню. Пробку нюхати не треба. Переконайтеся, що на ній не має тріщин і ушкоджень. Надпивши вино, не варто глибокодумно аналізувати букет — досить кивком підтвердити, що вино не зіпсоване й температура належна.

Етикет дозволяє відмовитися від замовлення лише в тому випадку, якщо вино явно неякісне: прокисло, має неприємний плісняви або мускусний запах. Наприклад, неякісне червоне вино може мати жовтогаряче-цегельний колір або слизуватий осад. Якщо вино просто вам не сподобалося, але ви не впевнені у своїй думці, попросіть сомельє його продегустувати. В очах ваших гостей думка професіонала буде вагомим аргументом.

Ірина ЛЬВОВА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА (з архіву «Голосу України»).

НАРОДНА МЕДИЦИНА

Випробувано на собі

✎ Для зменшення свербіжки після укусів комарів, бліх та інших комах, а також наслідків алергічних реакцій, я використовую домашню настоянку. Треба нарвати квітів кульбаби, скласти у баночку, залити горілкою, настояти у темному місці кілька днів і змащувати місце укусів. А ще цим же способом розтирають хворі суглоби. Спробуйте, мені допомагає. Нехай і вам поможе!

✎ А щоб від укусів бджіл та ос не пухло тіло, помочіть враження місце водою, посипте його кухонною содою та забинтуйте.

✎ Знаю один дієвий і простий засіб від наривів — це просте господарське мило. Вичитала колись у газеті, й собі спробувала. М'яке (розмокле) мило зрізати і прикласти до місця болю, де утворюється нарив. До ранку пройде. А ще господарське мило можна прикладати навіть до хворих суглобів. Але не більш як на 6—8 годин, бо буде почервоніння на шкірі. Після процедури обмити тіло. Ці рецепти я вже випробувала на собі. І вам раджу спробувати при нагоді.

Валентина КУДЕНКО.

Красний Колядин Талалаївського району Чернігівської області.

Як не зіпсувати годинник, доглядаючи за ним

ПОРАДИ МУДРОГО МЕХАНІКА

Механічні годинники вимагають регулярної перевірки, чищення, змащення й регулювання точності ходу. Бажано це робити раз на 3—4 роки в авторизованому сервісному центрі, зазначеному в списку, доданому до паспорта годинника. Адже навіть дрібна пилинка, що потрапила при розкритті корпуса до механізму, може порушити точність ходу годинника внаслідок збільшення тертя.

Заводьте годинник, тільки знявши його з руки. Це запобігає нерівномірному тиску на заводну коронку. Годинник з ручним заводом варто заводити в один і той самий час, наприклад, вранці. Годинники з автоматичним заводом, якщо ви носите їх щодня, варто заводити раз на тиждень (20—30 обертань заводної коронки за годинниковою стрілкою).

Не рекомендується в механічних годинниках займатися екстремальними видами спорту, працювати відбійним інструментом і т. д. Сила віддачі, яку приймає на себе годинник, впливає на його довговічність і точність ходу. Якими би не був протиударний механізм, завжди існує імовірність зайвого навантаження, яке деталі механізму можуть не витримати. У дорогих механічних або ювелірних годинниках не варто займатися спортом. Для цього існують спеціальні спортивні годинники з високим ступенем захисту механізму — міцним масивним корпусом і підвищеним водозахистом.

Кварцові годинники менш примхливі, вимагають перевірки, чищення й змащення раз на 4—5 років, також у сервісному центрі. Міняти батарейку в годинниках потрібно ще до закінчення терміну дії попередньої. Не чекайте, поки елемент потече й почне корозіювати, руйнуючи годинники. Не намагайтеся міняти батарейку самостійно.

Якщо годинник водостійкий, то після заміни елемента живлення, він повинен пройти тест на водонепроникність.

Щоб не зіпсувати календарний механізм, не слід перевстановлювати календарі й міняти дату між 20 годинами вечора й 6-ю годиною ранку. У цей час всі шестірні починають рухатися, щоб автоматично перевести дату. Зміна покажчиків календарів вручну в цьому положенні стрілок може призвести до колізії й виходу механізму з ладу.

Продовження у наступних випусках «Параду порад».

Ігор ШАНЦЕВ.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Поради збирала Оксана КАЛУГІНА (oksana@golos.com.ua)

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2010 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 17383

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ **ТЕЛЕФОНИ:**

для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**
reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**
let@golos.com.ua — **відділ листів**
foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

